

Täysistunto

Tiistai 22.10.2019 klo 14.00—16.55

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.55.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (14.00—16.00) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (16.00—16.55).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista sekä laeiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 54/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.01 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Tämä nyt käsittelemään tuleva hallituksen esitys on monella tapaa tärkeä. Se on tärkeä, koska sillä vahvistetaan kuluttajien oikeuksien toteutumista. Se on tärkeä, koska sillä turvataan rehellisten yritysten toimintaedellytykset ja edistetään tervettä kilpailua. Lakiehdotukset perustuvat pääasiassa EU-asetukseen, jota aletaan soveltaa 17. tammikuuta 2020. Sama päivä olisi myös lakien voimaantulopäivä.

Regeringens proposition som nu behandlas är viktig på många sätt. Den är viktig för att förverkliga konsumenternas rättigheter och den är viktig för att trygga ärliga företagens verksamhetsförutsättningar och främja hälsosam konkurrens. Förslagen baserar sig främst på en EU-förordning som börjar tillämpas 17 januari 2020. Det är också dagen då dessa lagar skulle träda i kraft.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Hallituksen esityksellä toteutetaan hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan kuluttajansuojalainsäädännön noudattamista tehostetaan uudistamalla kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksia koskevaa sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan, että viranomaisen saisi muun muassa oikeuden poikkeustapauksissa määrätä internetissä olevaa sisältöä poistettavaksi ja viime kädessä määrätä itse sivusto poistettavaksi. Näiden uudenlaisten toimivaltuuksien avulla voidaan nykyistä tehokkaammin valvoa kuluttajansuojasääntelyn noudattamista ja puuttua lain rikkomuksiin myös digitaalisessa ympäristössä.

EU-asetusta sovelletaan vain EU:n jäsenvaltioissa ja vain tiettyihin rajat ylittäviin rikkomuksiin. Emme kuitenkaan halua Suomeen tilannetta, jossa kuluttaja-asiamiehellä olisi erilaiset toimivaltuudet riippuen siitä, onko yritys suomalainen vai esimerkiksi ruotsalainen. Myös talousvaliokunta on kiinnittänyt tähän huomiota. Siksi ehdotetaan, että kuluttaja-asiamiehellä olisi asetuksen mukaiset toimivaltuudet myös sellaisissa tilanteissa, joissa suomalaisen kuluttajan oikeuksia rikkova yritys on suomalainen tai kolmannelta maasta peräisin oleva. Täten kuluttaja-asiamies voisi puuttua esimerkiksi kiinalaisten nettikauppojen lainvastaiseen menettelyyn.

Viranomaisilla on nyt ja vastaisuudessa aina ensisijaisesti velvollisuus neuvotella elinkeinonharjoittajan kanssa. Tietyissä laissa yksilöidyissä vakavissa rikkomuksissa ehdotetaan käyttöön otettavaksi myös seuraamusmaksu. Tämän tavoitteena on tehostaa valvontaa erityisesti silloin, kun neuvottelut kuluttaja-asiamiehen ja elinkeinonharjoittajan välillä eivät tuota tulosta, vaikka lain rikkominen on selkeää. Tällä tavalla voidaan hillitä erityisesti epäreilua kilpailua markkinoilla.

Målsättningen, värderade talman, med regeringens proposition är förutom att verkställa en EU-förordning också att stöda laglig näringsverksamhet i Finland och att ge konsumenterna bättre skydd än de har för tillfället. — Kiitoksia, tack.

14.05 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Henrikssonille selkeästä lakiesityksen esittelystä. Mielestäni ministeri kiteytti lakiesityksen taitavasti. Esityksellä siis pyritään turvaamaan kuluttajan oikeudet, ja edistämään rehellisten, ahkerien yrittäjien työtä ja toimintaa. [Anne Kalmari: Ahkerien yrittäjien!]

Kun maailma muuttuu, myös erilaiset liiketoiminnan muodot muuttuvat ja uusiakin tulee. Meille, keskustalle on erityisen tärkeää, että me huolehdimme sekä liiketoiminnan edellytysten turvaamisesta että kuluttajan oikeuksista. Siksi on erittäin tervetullutta, että kuluttajansuojalainsäädäntöä nyt päivitetään ministerin kertomalla tavalla.

Tässä kyseisessä lakiesityksessä lähtökohtana on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus. Pidän hyvin myönteisenä sitä, että nyt tämän esityksen myötä kuluttaja-asiamiehen toimivaltuudet tulevat myöskin kotimaata koskevia tilanteita koskemaan, mutta myös aivan niin kuin ministeri kertoi, myöskin kolmansia osapuolia, eli unionin ulkopuolella toimivien kauppojen ja toimijoiden tapauksia. Tällä hetkellä valitettavasti, niin kuin monet ehkä omasta kokemuksestakin tiedämme, kuluttaja-asiamiehen valtuudet eivät ole aivan riittävät, ja on hyvä, että kuluttaja-asiamiehen keinoja laajennetaan. Meidän tulee aina olla tavallisen kuluttajan puolella, ja siksi tämän lainsäädännön uusiminen on aivan erinomaisen tärkeää. Nyt meillä tulee viranomaisilla olemaan paljon paremmat valtuudet valvoa ja myöskin puuttua epäkohtiin, joita ilmenee, ja niin kuin tuossa lakiesityksessä todetaan, kuluttaja-asiamies voisi muun muassa tehdä valeostoja ja toimia valehenkilöllisyyden turvin

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

selvittääkseen ja valvoakseen ja poikkeustapauksessa hänellä on mahdollisuus myös sulkea kuluttajia huijaavia verkkosivustoja.

On hienoa, että punamultahallitus nyt lähtee määrätietoisesti ja on lähtenyt määrätietoisesti toteuttamaan hallitusohjelmaa, jossa todetaan juuri se, että kuluttajansuojaa ajantasaistetaan ja tehostetaan myöskin kuluttajansuojalainsäädännön noudattamista, uudistamalla viranomaisten toimintavaltuuksia koskevaa säätelyä. Tämä lakiesitys on kaikin tavoin kannatettava.

14.08 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Laissa on paljon hyvää. Kuten ministerin esittelystä tuli esille, kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksia lisätään ja kuluttajien oikeusturvaa parannetaan, mutta tämä on myös, kuten ministeri esitti, erittäin hyvä yrittäjien enemmistölle, koska he noudattavat huolellisesti kuluttajasäädöksiä ja on tärkeää, että terveet markkinat säilyvät. Lisäksi lainsäädännössä huolehditaan elinkeinonharjoittajien oikeusturvan kannalta siitä, että kuulemismenettely ja muutoksenhakumenettely ovat asianmukaisia.

Myös kuluttaja-asiamiehen toimintaa tehostetaan siten, että kieltopäätökseen tyytymättömän elinkeinonharjoittajan olisi vietävä asia markkinaoikeuteen. Nykyäänhän se raukeaa pelkällä väitteellä, joka tietysti altistaa helposti tilanteille, että sen asian kanssa joudutaan sitten... joko vetkuttelutarkoituksessa tai muuten, ja se sitten heti raukeaa. On hyvä tietysti huomata, että tässä on edelleen pohjalla se, että kuluttaja-asiamiehen tulee ensisijaisesti neuvotella asiasta, ei lähteä heti hutkimaan, vaan totta kai ensin hyvän tavan mukaisesti otetaan yhteyttä.

Täällä on muutamia asioita, jotka haluaisin erityisesti nostaa esille. Sivulla 62 hallituksen esityksessä on hyvin huomattu tämä tärkeä seikka, suhde rikosoikeudelliseen käsittelyyn eli kaksoisrangaistavuuden kieltäminen, joka tarkoittaa sitä, että kun tässä on mahdollisuus määrätä tämä seuraamusmaksu, niin sitä ei saa määrätä sille, joka on epäilty samasta rikoksesta esimerkiksi esitutkinnassa — ja siellä on siis vireillä samaa rikkomusta koskeva syyteharkinta — tai asiassa, joka on edennyt tuomioistuimeen.

Lisäksi tärkeänä asiana on tämä valeosto tai koeosto, joka on täällä lain 10 §:ssä ja josta itse asiassa haluaisin ministeriltä kysyä. Täällä todetaan, että toimivaltaisella viranomaisella on oikeus tehdä koeostojen valvontatehtävien hoitamiseksi ja käyttää jopa valehenkilöllisyyttä, mutta sitten lain 3. momentissa tässä ehdotuksessa todetaan, että toimivaltaisella viranomaisella on oikeus peruuttaa tuo 1. momentissa tarkoitettu sopimus — eli ymmärtääkseni on tilattu jotakin, ja sitten todetaankin, että peruutetaan se. Ymmärränkö oikein? Täällä todetaan, että ”jollei se ole elinkeinonharjoittajan kannalta kohtuutonta”, ja oikeastaan kysyn, että jos tällaisia koeostojen tekemistä, niin mistä tällaisen rahoituksen on tarkoitus tulla, ja sitten, jos se onkin kohtuutonta elinkeinonharjoittajan kannalta, että peruutetaan tämä sopimus, jonka ymmärrän tässä tilaukseksi, koeostoksi, niin missä ratkaistaan sitten se, tuleeko se maksaa, ja onko näihin koeostoihin nyt budjetoitu jotain rahaa, koska jos minä nyt luen tämän oikein, niin tässä on jonkinlainen peruutusmahdollisuus. Ehkä ministeri pystyy tätä selventämään, toivon mukaan, en itse sitä ihan tuosta auki saanut.

Tämä tulee tosiaan myös meille lakivaliokuntaan käsiteltäväksi, ja lupaan siellä huolellisen ja hyvän käsittelyn siltä osin kuin tämä on lakivaliokunnan toimialaa, mutta tähän haluaisin vastauksen näistä valeostoista.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

14.12 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille. Jokainen asia, jokainen lainsäädäntö, joka turvaa ja suojaa kuluttajaa nykyistä paremmin, on aina terve-tullut, ja se ilolla vastaanotetaan varmasti tässä täysistunnossa tänäkin päivänä. Kuitenkin haluaisin muutaman asian nostaa ehkä siihen, missä henkilökohtaisesti koen vielä hieman semmoista epäselvyyttä sen suhteen, että seuraamusmaksu tulee nyt uutena elementtinä siihen repertuaariin, millä pyritään hillitsemään ja varmistamaan kuluttajan asemaa mutta myös ehkäisemään epätervettä kilpailua.

Meillä on seuraamusmaksujärjestelmiä tässä maassa, esimerkiksi lähetettyjen työnteki-jöiden osalta, ja me olemme voineet nähdä, että seuraamusmaksu on toimimaton eikä itse asiassa pysty turvaamaan sitä lähetetyn työntekijän asemaa riittävän hyvin, vaan toimijat, jotka harjoittavat epätervettä kilpailua ja pitävät alisteisessa asemassa työntekijöitä tässä maassa, toimivat edelleen hyvinkin ponnekkaasti välittämättä seuraamusmaksuista, koska ne ovat kuitenkin niin matalia. Kysynkin ministeriltä, onko seuraamusmaksun suuruutta nyt pohdittu niin, että se toimii myös ehkäisevänä pelotteena, niin että kansainvälisiin toi-mijoihin päästään käsiksi. Seuraamusmaksu varmasti on järkevämpi kuin se, että lähdem-me käymään vaikkapa kiinalaista yritystä kohtaan oikeudenkäyntiä ja peräämään sitä kaut-ta mahdollisia rikkomuksia. Se on varmasti valtio- ja kuluttajaviranomaisen kannalta kal-lis polku, joten ehkä siinä mielessä riittävä seuraamusmaksun suuruus olisi huomattavasti tehokkaampi toimenpide. Varsinkin pienten toimijoiden osalta se olisi oikea toimenpide.

Onko ministeriössä lakia valmisteltaessa pohdittu sitä, kuinka tämän lain vaikutuksia seurataan jatkossa? En halua arvostella Kilpailu- ja kuluttajavirastoa tai sen paremmin ku-luttaja-asiamiestä, mutta kun me tiedämme esimerkiksi pikavippien osalta, kuinka paljon sen suitsimiseksi on, toki, tehty edellisen hallituksen aikana ja niin että tässä eduskunnassa kahdella edellisellä vaalikaudella on korkoihin puututtu, mutta edelleen viranomaisten toi-mesta on tehty pikavippejä koskevia selvityksiä — tälläkin hetkellä on menossa selvityk-siä, kuinka me voimme suitsia tätä kirousta, joka Suomessa on pikavippien olemassaolosta — niin kuinka tämä laki mahdollistaa kilpailu- ja kuluttajaviranomaiselle, kuluttaja-asia-miehelle ponnekkaamman tarttumismahdollisuuden, niin että näitä asioita tällä sektorilla, mihinkä tämä ministerin nyt esittelemä laki liittyy, voidaan tehokkaammin vielä edistää?

Yrittäjien aseman parantaminen tässä ansaitsee kyllä vielä erinomaisen plussan, kuten tuossa edustaja Meri omassa puheenvuorossaan toi esille. On oikein, että meillä yritykset tässä maassa ovat tasavertaisessa kilpailuasetelmassa, ja se on yksi osa sitä, että kuluttajien ja rehellisten yrittäjien asemaa voidaan edelleen parantaa.

14.16 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Internet tarjoaa lähes rajattoman ostamisen maailman, mutta ei juuri minkäänlaista suojaa, vaan suoja on lähes yksinomaan käyttäjän osaamisen varassa. Tämä esitys tuo nyt hyvin laajan lakien muuttamisen kirjjon. Esityksessä todetaan näin: ”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuluttajansuojavi-ranomaisten eräistä toimivaltuuksista. Lisäksi muutettaisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua lakia, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia, Finanssivalvon-nasta annettua lakia, sakon täytäntöönpanosta annettua lakia, tuomioistuinmaksulakia, ku-luttajansuojalakia, asuntokauppalakia, saatavien perinnästä annettua lakia, maksupalvelu-lakia, korkolakia, matkapalveluyhdistelmistä annettua lakia, palvelujen tarjoamisesta an-nettua lakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, liikenteen palveluista annet-tua lakia sekä maksulaitoslakia.”

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Ministeri Henriksson, esitys on varsin kattava ja tervetullut, ja esityksen perusajatus on hyvä: kuluttajan turvan suojaaminen. Tässä esityksessä myös ehdotetaan seuraamusmaksua ikään kuin sellaisena tiedossa olevana uutena toimenpiteenä, jolla varmasti syntyy sellainen henkinen pelote, että tekemisistä joutuu myös vastuuseen. Asetuksen tavoitteena on ollut ottaa käyttöön moderneja, tehokkaita ja tuloksellisia kuluttajansuojajhteistyötä koskevia mekanismeja, ja kun tämä nyt sitten valiokuntiin menee, niin toivotaan, että käsittely on sillä tavalla huolellista, että tämä tavallaan on myös sisällöllisesti niin selkeä ja yksinkertainen, että kuluttaja voi ymmärtää, että hänen oikeutensa merkittävästi tässä nyt kasvavat. Usein on niin, että kun me lainsäätäjät sitten lopulta saamme sen lain valmiiksi, niin se jää kuluttajalle aika etäiseksi. Mutta tässä tapauksessa perusviestin ja sitten myös niiden soveltavien mekanismien pitäisi olla selkeät, että näissä asianomaisissa viranomaisissa ja niissä, joita tämä koskee, olisi nyt selkeät ohjeet tämän käyttämiseen — tähän tulisi valmistautua.

Mutta vielä kerran kiitos tämän esityksen tuomisesta.

14.19 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tiedustelin ministeriltä myös liittyen näihin pikavippeihin ja erityisesti ryhmäkanteeseen.

Kuluttaja-asiamies Katri Väänänen tiedotti tällä viikolla, oliko eilen, että hän harkitsee ryhmäkanteen nostamista kahden kohtuuttoman kalliin kulutusluoton takia. Nyt etsitään sitten näitä tiettyjä luotonottajia, ja tämän ryhmäkanteen perusteluna ja mahdollisuutena on se, että tulee ilmoitautua riittävä määrä kuluttajaryhmää elikkä ihmisiä, jotka ovat näitä luottoja ottaneet. Ja sitten kuluttaja-asiamies myös kertoo, että tällaista vastaavaa ryhmäkannetta ei ole koskaan aikaisemmin ilmeisesti nostettu. Kysyisin teiltä, ministeri, ottaako tämä esitys jollakin tapaa kantaa nyt näihin ryhmäkanteisiin ja helpottaisi tavallaan asioiden eteenpäinviemistä ja toki myös sitä, että tavalliset kuluttajat ja kansalaiset uskaltaisivat myös kertoa, kun ovat kokeneet jotakin sellaista, että olisi syytä tehdä kannetta tai nousta valittamaan — millä tavalla tämä lakiesitys tähän asiaan suhtautuu? Tämä on erittäin tärkeä asia. Kuluttaja-asiamies on kyllä kuluttajaa varten, ja välttämättä ihmiset eivät aina tiedäkään, että sellainen henkilö on olemassa, ja yhteydenottoja kuitenkin olisi tarve tehdä ja myös valituksia. — Kiitos.

14.20 Sheikki Laakso ps: Arvoisa herra puhemies! Kysyisin ministeriltä, millä tavalla vaikka esimerkiksi kiinalaisen verkkokaupan toimiessa väärin pystytään tällainen seuraamusmaksu asettamaan ja millä tavallaan pystytään varmistamaan, että sitä seuraamusmaksua saadaan sitten myös perittyä.

14.21 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Silloin kun Suomi aikanaan liittyi EU:hun, niin meillähän yksi isoja huolenaiheita oli se, miten kansallisen kuluttajansuojalainsäädännön kanssa käy ja eihän vaan suomalaista kuluttajansuojaa olla heikentämässä. Siinä tilanteessa haluttiin erityisesti välttää sitä, että olisi tullut sentyyppistä EU:n laajuista maksimisääntelyä, mikä olisi tavallaan dumpannut meidän hyvää kuluttajansuojatasaamme alas päin. No, nyt ollaan sitten onneksi siinä tilanteessa, että EU:n laajuisesti ollaan etsimässä enemmänkin tällaista minimisääntelyä elikkä halutaan nostaa tiettyjä sääntelyn tasoja erityisesti siinä, mikä liittyy nettikauppaan ja on rajat ylittävää, ja se on tietysti aivan välttämätöntä, että siinä löytyy myöskin yhteistä, rajat ylittävää sääntelyä. Siellä ollaan lähdetty

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

liikenteeseen ja tällä tavalla halutaan nostaa kuluttajansuojan tasoa varmasti monissa maissa ja sitten myöskin nimenomaan näihin rajat ylittäviin tilanteisiin puuttua.

Täytyy sanoa, että tässä esityksessä on erittäin hyviä avauksia, mutta muutamien kohdalta täytyy miettiä sitä, pystytäänkö näillä ihan oikeasti tarttumaan näihin ongelmiin. Tuossa edustaja Laakso nosti esimerkiksi nämä internetkaupat, jos ajatellaan, että voidaan kolmanteen valtioon ulottaa tätä valvontaa. Kun tiedetään, että tänä päivänä esimerkiksi rikollisen aineiston levittäminen sellaiselta serveriltä, joka sijaitsee jossakin kolmannessa maassa, saattaa olla äärimmäisen vaikeaa saada estetyksi, ja jos harhaanjohtavaa markkinointia käytetään tai kenties huijataan täysin näillä tuotteilla, niin pystytäänkö tällaisissa kaupallisissa tilanteissa ihan oikeasti näitä sivustoja sulkemaan? Tätä olisin ministeriltä kysynyt.

Toinen asia nousi täällä myöskin esille, tämä pikavippien suitsiminen, eli pystytäänkö nyt näillä lainsäädännön muutoksilla paremmin tähän asiaan puuttumaan? Meillä viime keväänä taisi olla keskustelua siitä, että Suomeen olisi yritetty rantauttaa jopa sellaista mallia — ja liekö onnistuttukin — jossa luottotietonsa menettäneen henkilön sukulaisia saatettaisiin ottaa vastuuseen näistä pikavipeistä, jos heidän allekirjoituksiaan olisi saatu näihin papereihin tai niihin internetlomakkeisiin. Tämä vaikutti kyllä todella järkyttävältä, että jos ihminen on jo muutenkin taloudellisessa kurimuksessa, niin myöskin hänen lähipiirinsä sitten mahdollisesti joutuisi näihin ongelmiin.

Tässä todellakin on hyvää se, että on myöskin mahdollisuus viedä markkinaoikeuteen näitä asioita kotimaisista tarpeista lähtien — tämä on parannus kotimaiseen kuluttajansuojaan, lähtenyt kansallisesta tarpeesta — ja myöskin sitten nämä seuraamusmaksujen määrittämiset.

Mutta näihin pariin kysymykseen toivoisin ministeriltä vastausta.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri saa puheenvuoron kahden seuraavan puheenvuoron jälkeen.

14.24 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että tämä hallitus jälleen kerran on pienen ihmisen ja rehellisen yrittäjän asialla. Ei ole helppoa suitsia petoksia, siksi että ne siirtyvät entistä enemmän nettiin. Ja kuten edustaja Essayah tuossa edellä nosti esiin, että moni toiminta tapahtuu ulkomailta käsin, ja luulen, että tässäkin tapauksessa eivät oikein kynnet sinne puolelle pidä. On siksi tärkeää, että kansainvälisillä foorumeilla, aivan kuten olemme toimineetkin, sekä groomingiin että tällaiseen epärehelliseen yrittämiseen koetetaan saada sopimusta, niin ettei esimerkiksi peliyrittämistä Maltalta jatkossa tehdä suomalaisin voimin, kuten on nykypäivänä tehty.

Mutta varsinainen kysymykseni oikeastaan liittyy meillä maa- ja metsätalousvaliokunnassa oleviin elintarvikelainsäädännön muutoksiin, jotka myös liittyvät elintarvikepuolen petoksiin. Ovatko ne kytkennässä tähän lainsäädäntöön, kuluttajansuojaan? Onko näitä asioita koordinoitu?

Siellä on asioita, jotka ovat meillä nyt jo käsittelyssä, mutta elintarvikelainsäädännön kokonaisuudistus tulee myöhemmin. Elintarvikepetokset ovat maailmalla todella suurimitakaavaisia, ja meillekin kasvinsuojeluainejäämiä virtaa osin tämän kautta, ja alkuperämerkinnät on joskus tietoisesti hämärrytetty tai yksinkertaistettu. Esimerkiksi torilta jää kiinni joka vuosi iso määrä mansikanmyyjiä, jotka myyvät kotimaisena ulkomaista mansikkaa. Tämän tyyppiset asiat, jotka osin eivät ole niin vakavia yksittäisen ihmisen kannalta mutta

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

jotka suuren kokonaisuuden kannalta ovat todella merkittäviä ja polkevat sitä tavallista yrittäjää. Edustaja Laukkanen tuossa luetteli ison määrän, mutta elintarvikelainsäädännön kytkentää ei tässä kohtaa ollut. Miten se hoidetaan?

14.26 **Sandra Bergqvist r:** Värderade talman, arvoisa puhemies! Det är bra att vi får en uppdaterad lagstiftning som tar fasta på problem som uppstår just precis i dag. Jag har ändå tre frågor till ministern.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että seuraamusmaksun suuruus olisi enintään 4 prosenttia yrityksen liikevaihdosta. Kysyisin ministeriltä: Minkälaiseksi arvioitte käytännön muodostuvan? Kuinka usein arvioitte, että markkinaoikeus määräisi 4 prosentin seuraamusmaksun?

Toiseksi: Hallituksen esityksessä painotetaan, että tällä hetkellä kuluttaja-asiamies voi hakea tietyn toiminnan nimenomaista kieltoa ja vaatia uhkasakkoa. Onko niin, että selvästi laitonta toimintaa harjoittavalle yritykselle ei siis tällä hetkellä ole mitään muita sanktioita kuin toiminnan kieltäminen, mikä sekin on pitkä prosessi?

Kolmanneksi: Elinkeinoelämä on paikoin suhtautunut kriittisesti tähän esitykseen. Eriytyisesti on sanottu, että yritysten pitäisi nyt erityisesti varautua tähän seuraamusmaksuun, mistä tulisi valtavan kallista. Siksi pyytäisin vielä ministeriä selventämään, muutetaanko tässä yhteydessä myös yrityksiin kohdistuvia velvoitteita, vai onko niin, että jo olemassa olevat säännökset pysyvät ennallaan ja ainoastaan niiden valvontaa tehostetaan. — Kiitos.

14.28 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson:** Arvoisa puhemies! Arvoisat kansanedustajat! Kiitos oikein hyvistä ja relevanteista kysymyksistä. Aloitan ehkä siitä, mihin edustaja Bergqvist lopetti. On varsin selvää, että tällä uudistuksella ei kajota nyt itse kuluttajansuojalainsäädäntöön. Se sama kuluttajansuojalainsäädäntö on edelleen, mikä siis koskettaa meidän yrityksiä. Nyt puututaan siihen, mitkä ovat ne työkalut, joita kuluttajaviranomaisilla on käytettävissä. Ja siinä tulee nyt parannusta niin, että kuluttajien asemaa parannetaan, ja tähän tarkoittaa sitä, että tästäkin hyötyvät rehelliset yrittäjät, ja niitähan meillä on Suomessa paljon.

Yritän käydä myös näitä kysymyksiä yksityiskohtaisemmin, tässä nyt läpi. Edustaja Meri kysyi tästä valeostoksesta: Sehän on uusi tapa nyt tämän uuden lain myötä myös kuluttaja-asiamiehelle toimia silloin, kun hän pelkää tai on odotettavissa, että jossain yrityksessä tapahtuu jotain, mitä siellä ei pitäisi saada tapahtua, ja silloin tämmöistä valeostosta voi harjoittaa. Lähdän siitä, että tätä varten on budjetoitu määrärahaa myös kuluttajaviranomaisien omassa budjetissa. Varmasti tämä on asia, jota teidän kannattaa myös lakivaliokunnassa käydä sitten tarkemmin läpi. Mutta kyllähän myös tämä laki lähtee siitä, että toimivaltainen viranomainen ei voi koeostoja tehdessään millään lailla esimerkiksi yllyttää elinkeinonharjoittajaa lainvastaiseen tekoon, ja näin ollen tässä laissa ei tarkoituksena ole se, että elinkeinonharjoittaja olisi maksajana, jos tällaista valeostosta tehdään. Ja jos hän toimii rehellisesti, niin kyllä hänen pitää saada maksunsa myös siitä tavarasta, siitä minä lähdän.

Sitten, edustaja Myllykoski, tämän seuraamusmaksun suuruus, ja sen ennaltaehkäisevä vaikutus: Olemme lähteneet siitä, että tällä maksulla on myös ennaltaehkäisevä vaikutus. Ja tämä seuraamusmaksun suuruus, tämä myös edustaja Bergqvistille vastauksena, perustuisi kokonaisarviointiin, ja sitä määrittäessä tulee ottaa huomioon muun muassa rikko-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

muksen laajuus ja vakavuus. Elikkä sehän ei lähde siitä, että aina, jos tapahtuu joku rikkomus, niin se maksun suuruus on 4 prosenttia liikevaihdosta, vaan ensin neuvotellaan, ja sitten vasta, jos ei neuvottelussa päästä eteenpäin, niin silloin kuluttaja-asiamiehellä on tämä mahdollisuus, mutta 4 prosenttia liikevaihdosta on kuitenkin niin iso summa, että harva yrittäjä haluaa maksaa sellaisen summan. Omnibus-direktiivi, joka on myös tulossa tässä tulevana kuukausina päätökseen Euroopan ministerineuvostossa, tulee edellyttämään vähintään tämän suuruista seuraamusmaksun enimmäismäärää, ja sen takia se on tässäkin se 4 prosenttia korkeintaan.

Sitten totta kai on niin, että tätä tullaan seuraamaan. Ja nyt kun annetaan kuluttaja-asiamiehelle ja viranomaisille useampi työkalu, niin kyllä, on tarkoitus, että se myös vaikuttaa niin, että kuluttajansuoja tästä vahvistuu.

Sitten oli kyse tästä ryhmäkanteesta, edustaja Juvonen kysyi siitä. Tässä esityksessä ei oteta kantaa ryhmäkanteeseen. Meillä on jo ryhmäkanne olemassa, ja mitä tulee nyt tähän Helsingin Sanomissa julkaistuun juttuun, niin en tietenkään voi kommentoida yksittäistä asiaa, mutta yleisellä tasolla voin todeta, että kuluttaja-asiamiehellä on ryhmäkannelain mukaan mahdollisuus panna kantajana vireille ryhmäkanne ja käyttää siinä asianosaisena puhevaltaa. Elikkä semmoinen mahdollisuus on. Meillä toki ei ole ollut sellaista tilannetta aikaisemmin tässä maassa, ja sen takia näitä tuomioita ei ole.

Sitten näistä kiinalaisista yrityksistä. Tässä lähdetään siitä, että nettisivuihin ja verkotunnuksiin liittyvien toimenpiteiden kynnyks on korkea. Nettisivustot voitaisiin poistaa lähinnä, jos olisi kyseessä petoksellista toimintaa. Silloin pitää tietysti käydä läpi, millä tavalla se kiinalainen yritys markkinoi itsensä Suomeen. Jos se tekee sen suomen kielellä, yrittää täällä myydä tavaraa suomalaisille, niin silloin se markkinointi kohdistuu tähän, ja silloin tämä antaa mahdollisuuksia myös puuttua siihen. Mutta tämä on aika kompleksinen juttu, ja tässä myös on kyse siitä, miten tehdään muissa maissa, ja juuri sen takia näissä tapauksissa on myös yhteistyö EU:n sisällä tärkeä. Elikkä aina arvioidaan tapauskohtaisesti, mikä on kussakin tilanteessa paras tekninen tapa puuttua, mutta jos suoraan yritetään myydä täällä suomen kielellä tavaraa, niin kuluttajansuojalaki suojelee kyllä myös sellaisia loukkauksia vastaan. — Kiitos.

14.34 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Neljän prosentin niin sanotusta seuraamusmaksusta olisin vielä halunnut kysyä. Oletettavaa on, että me emme pysty ehkäisemään sitä, että on niin sanottuja tuotteen valmistajaemyrityksiä, jotka sitten pilkkovat ehkäpä tuotekohtaisesti sitä markkinointia, jolloin näitten pienten ketjussa olevien yritysten liikevaihto on aika pientä siihen nähden, mitä on sitten tämä iso kokonaisuus siellä taustalla. Saammeko joitakin välineitä siihen, vai olisiko pitänyt pohtia vielä sitä, että määrätään suoranainen toimintakielto välittömästi, kunnes neuvottelut ollaan saatu käytyä? Eli toiminta keskeytettäisiin ja neuvoteltaisiin sitten, kuinka pitää edetä, sillä voihan olla ja varmasti niin on usein, että siellä on ymmärtämättömyydestä ja tietämättömyydestä kysymys, jolloin sitten toimintaa voidaan oikaista.

Edustaja Essayahin kysymykseen, jonka hän esitti: Ministeri ei siihen vielä kerinnyt ottaa kantaa näitten pikavippien osalta. Jos oikein ymmärsin, niin markkinoille tuotiin tuote, joka mahdollisti sen, että maksuhäiriömerkinnällä varustettu kuluttaja saa pikavipin merkinnästä huolimatta, kun se yritys, joka myöntää sen pikavipin, ottaa taloudellisen vastuun. Olisin vähän kysynyt, että ei kai tällaista nyt ole rantautunut, että lähdetään hakemaan niin sanotusti lähisukulaisilta niitä pikavippisaatavia, koska sehän silloin tarkoittaa,

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

että hän on tavalla taikka toisella takaamassa sitä pikavippiä. Eli jos tähän vyyhtiin saisi jonkinnäköisen selvityksen ministeriltä.

14.36 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on varmasti hyvin tervetullut niille monille pikavippejä ottaneille henkilöille, jotka alkavat nähdä toivoa siinä, että kun heitä on ensin kiskottu vuosia, he voivat saada oikeutta sitä kautta, että yritykset alkavat parantaa toimintatapojansa tällä uhalla, että seuraamusmaksu voi olla 4 prosenttia liikevaihdosta sanktiota, jos toimii petollisella tavalla. Se ei tosin poista tätä ongelmaa vielä pitkään aikaan, en usko siihen, vaan se tarkoittaa kuluttaja-asiamiehen kannalta ja myös lainsäädännöllisesti useita muitakin toimia.

Kuten varmasti ministeri tietää, kuluttaja-asiamieshän on huomenna pitämässä tiedotustilaisuuden siitä, että aikoo nostaa ryhmäkanteen ja kerää mukaan niitä henkilöitä, tuhansia ihmisiä mielellään haluaa saada sinne ryhmäkanteen nostamiseen. Hänhän julkaisee saamani tiedon mukaan, kun eilen kysyin asiaa häneltä, huomenna semmoisen nettilomakkeen, jonne kaikki voivat ilmoittautua ja täyttää sen. Tämä koskee nimenomaan niitä velallisia, joilla on alle 5 000 euron luottovelka ja jotka kokevat, että se korko on ollut kohtuuton.

Tämä historiahan on jo niin pitkä, kun 2013 vasta saatiin — jotka täällä ovat istuneet, niin muistavat — eduskunnassa laki säädettyä siitä, että yritykset voivat ottaa korkoa enintään sen 50 prosenttia, jos luoton määrä on alle 2 000 euroa. Mutta välittömästi, kun laki oli tuore, yritykset keksivät, että he rupesivat myöntämään yli 2 000 euron luottoja, jolloin ne saivat edelleenkin periä niitä kymmenien ja jopa satojen prosenttien vuosikorkoja kuluttajilta.

Nythan syyskuussa 2019 tätä lakia on ymmärtääkseni jollakin tavalla muutettu siten, että korko pudotettiin 20 prosenttiin jälleen näistä yli 2 000 euron luotoista. Mutta kysymys on [Välihuuto] — alle 2 000 euron luotoista, korjaan — mutta kysymys on edelleen se, että kun näitä korkoja pystytään kiertämään erilaisilla vippaskonsteilla, niin mitä hallitus aikoo tehdä, että yritykset ymmärtäisivät, että ei ole moraalisesti eikä millään tavalla hyväksyttävää, että näitä ennestään velkaantuneita ihmisiä saadaan kurittaa näillä koroilla ja periä kohtuuttomia kustannuksia heiltä vuosikausia?

Toinen asia on vielä se, miten nämä kuluttajat selviävät siitä, että kun he ensin maksavat, lyhentävät niitä luottojaan, niin — olen ymmärtänyt näin — yritykset pystyvät sitten korolle hakemaan myös koron päälle korkoa, kun ne perivät näitä kustannuksia. Miten tähän pystytään puuttumaan?

Vielä viimeisenä, arvoisa puhemies, haluan sanoa näistä postimaksuista nettiyrityksille. Elikkä nyt vaikka sieltä Kiinasta tai Suomesta tai mistä tahansa tulee tuote, joka ei vastaa sitä, mitä yrittäjä on myynyt tai mitä asiakas on oletanut ostaneensa, niin hyvin monissa tapauksissa se tuote jää palauttamatta sen takia, että kuluttaja ei halua maksaa postimaksua palauttaakseen sitä tuotetta. Useat yritykset eivät anna mahdollisuutta, että sen tuotteen saa palauttaa rahtivapaasti. Onko tässä mitään, mitä laki sanoo tähän asiaan: onko kuluttajalla oikeus palauttaa tuote ilman, että hän itse sen ensin maksaa — tai ylipäättänsä saada takaisin [Puhemies koputtaa] — siitä palautetusta tuotteesta maksetun postikulun, koska useassa tapauksessa se voi olla kymmeniä euroja, kun se menee ulkomaille saakka?

14.39 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tässä koko jutussa vähän aavistuksen tuntuu jotain sellaista ongelmallista minun mielestäni, koska nyt jos esimerkiksi perustetaan

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

joku yritys, minkä ajatuksena on vain se, että se toimii huijaten, niin mehän nyt kaikki tiedämme, että tänä päivänä netissä tieto menee niin nopeasti, että ennen kuin täällä missään viranomaiset pystyvät asiaan reagoimaan, niin se kauppa on jo tyrehtynyt sen takia, että asiakkaat sen tietävät. Nyt sitten taas vastapuoleisesti jos näitä seuraamusmaksuja ja tämäntyypisiä juttuja tehdään vain niille yrityksille, mitkä pääsääntöisesti toimivat oikein, niin silloinhan käytännöllisesti katsoen ne suurimmat syyt ovat yleensä siinä, että on ymmärretty väärin tai jotain muuta vastaavaa, ja silloin näitä seuraamusmaksuja ei ole oikein relevanttia edes luodakaan.

Puhumattakaan nyt tietenkään sitten tässä tilanteessa siitä jutusta, niin kuin ministeri äsken itsekin sanoi kierrellen ja kaarrellen sen, minkä rivien välistä sai luettua, että kiinalaisia ei saada millään tavalla mukaan näihin seuraamusmaksuihin. Vaikka ajatus on hyvä, kun ajatellaan, että rehelliset yritykset pääsisivät hyötymään tästä asiasta, niin voiko tässä nyt loppupeleissä olla kuitenkin vähän se ongelma, kun me näitä vaatimuksia lisäämme, että se käytännöllisesti katsoen vaikeuttaa näitten hyvin toimivien yritysten toimintaa ja niitten riskejä näihin seuraamusmaksuihin, koska näitä ei sitten kuitenkaan sieltä kolmansien maitten yrityksiltä saada perittyä?

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän puheenvuoron ministeri Henrikssonille, ja sen jälkeen aiemmin sovitulla tavalla tämä keskustelu keskeytetään ja sitä jatketaan päiväjärjestyksen muiden asioiden käsittelyn lopuksi.

14.42 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Mitä tulee näihin pikavippeihin nyt, niin tilannehan on se, että on tullut tämä 20 prosentin korkokatto, joka on astunut voimaan tänä syksynä, ja sitä nyt seurataan, miten se tulee toimimaan käytännössä. Ja yksi hyvä asia, joka myös on tapahtumassa ja joka on myös tämän uuden hallituksen ohjelmassa, on se, että pikaluottoyritysten valvonta tullaan siirtämään myös Finanssivalvonnan alaiseksi. Odotan itse, että se tehostaa tätä valvontaa kaikilta osin ja olisi hyödyksi koko tälle kentälle, että se toimisi paremmin kuin tänä päivänä, totta kai niin, että kaikin tavoin meidän pitää välttää sitä, että ihmiset ylivelkaantuvat ja että ihmisiä viedään harhaan. Sen takia hallitus myös on linjannut sen, että mikäli edelleen havaitaan puutteita tässä sääntelyssä, niin ryhdytään toimenpiteisiin sääntelyn tehostamiseksi ja kuluttajaluottojen markkinoinnin sääntelyn tiukentamiseksi, eli sekin on vielä siinä työkalupakissa, jos sitä tarvitaan.

Sitten, mitä tulee tähän kysymykseen, minkä muun muassa edustaja Laakso ja joku muu esittivät, että miten tässä yritysten käy: Tilannehan on se, että ne yritykset, jotka toimivat lainsäädännön mukaisesti, hyötyvät tästä laista. Kuluttajat hyötyvät tästä. Tämähän vahvistaa kuluttajansuojaa koko EU:ssa, ja se on hyvä asia. Ja kuinka moni suomalainen tänä päivänä, kun ostaa tavaraa netistä, ostaa sen suomalaiselta yritykseltä? Kuinka moni ostaa sen joltakin yritykseltä, jolla on toimipaikka Euroopassa tai lähimaissa? Uskon, että ne ovat aika suuria ne määrät meistä, jotka kuitenkin ostavat sen täältä eurooppalaiselta lähipiiriltä. Tietenkin on myös niin, että kuluttajan itse pitää olla valveilla siinä, kun tekee ostoksia netissä, ja miettiä, onko tämä turvallista ja onko tämä yritys semmoinen toimija, johonka voi luottaa, ja niin edelleen. Mutta tämä lainsäädäntöhän vahvistaa kuluttajan asemaa. Tämän lainsäädännön tarkoitus on vahvistaa juuri kuluttajan tilannetta tänä päivänä mutta myös hyödyttää rehellisiä yrityksiä. Kaikki ne yritykset, jotka toimivat pelisääntöjen mukaisesti, hyötyvät myös tästä, ja siitä olen aivan varma.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Sitten tässä muun muassa edustaja Kalmari kysyi tästä elintarvikelainsäädännöstä. Minulla ei ole tarkkaa tietoa siitä, mutta jos yrität myydä muunmaalaisia mansikoita suomalaisina, niin se nyt ei varmasti ole semmoinen tapaus, jossa heti tulee joku maksu, mutta ainakin se keskustelu kuluttaja-asiamiehen ja tämän yrittäjän välillä ja neuvottelu siitä, että näin ei saisi toimia, aktualisoituu kyllä myös tämän lainsäädännön puitteissa. Mutta mitä muuten tulee siihen, että yritetään myydä elintarviketta jonakin muuna elintarvikkeena, niin siitä en tiedä, millä tavalla se keskustelu on ollut mukana tässä hankkeessa.

Ylipäänsä on tärkeätä se, että Euroopan unionissa nyt halutaan vahvistaa kuluttajien asemaa, ja se on syy myös siihen, että tämä asetusta on nyt ajankohtainen, ja tämä on esimerkki siitä, minkälaista hyötyä meillä suomalaisilla on siitä, että olemme EU-jäsenmaa. Tämä on myös konkreettinen esimerkki siitä, että Euroopasta ja EU:sta tulee myös hyvää lainsäädäntöä.

Elikkä kaiken kaikkiaan, arvoisa puhemies, tässä kuluttajan asema paranee, rehellisten yrittäjien asema paranee, ja tämä on kaiken kaikkiaan hyvä uudistus, jota hallitus nyt on lähtenyt ajamaan ja jossa myös on tärkeätä, että tietysti lakivaliokunnassa kuullaan asian tuntijoita ja paneudutaan näihin yksityiskohtiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin virallista valvontaa koskevaa asetusta tuontivalvonnassa täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 56/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.47 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiin liittyy EU:n valvonta-asetukseen, ja sillä varmistetaan, että kolmansista maista tuotavat eläimet ja tavarat täyttävät EU:n lainsäädännön vaatimukset. Tässä kosketellaan nimenomaan ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, eläinten hyvinvointia ja ympäristönsuojelua. On ilman muuta tärkeätä, että ne omaan lainsäädäntöön viedään. Me tiedämme hyvin paljon esimerkkejä siitä, miten esimerkiksi lemmikkieläinpuolella meillä voi olla pentutehtailun ja epäeettisen eläintuotannon kautta tapahtuvaa tuontia Suomeen, ja tähän valvontaan meidän pitää pystyä pureutumaan. Toki sitä on tehtykin, mutta tämä lainsäädäntö antaa siihen uusia elementtejä muun muassa sitten seuraamusmaksujen kautta.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Ei puhuta ainoastaan eläintaudeista — jotka tietysti ovat meidän tuotantoeläimillemme hyvin haasteellisia ja vaikeita ja joittenka pääsyä Suomeen pitää kaikin tavoin estää, se on erittäin tärkeää — vaan puhutaan myöskin kasviterveydestä, siitä, että me huolehdimme, että meille ei ihmisen toimin, niin sanotusti ylimääräisesti, näitä eläintauteja, kasvitauteja ynnä muita tule.

Tässähän ovat Ruokavirasto ja Tulli tämän lainsäädännön myötä arvioineet, paljonko näitä olisi, kun seuraamusmaksu tulee — noin 500 kappaletta, mitä on laskettu — ja tässä tietysti jonkinlaisia tulovaikutuksia myöskin tulisi, joita pystytään sitten meillä käyttämään hyväksi. Tämä on tietysti arvioitu peilaamalla tätä seuraamusmaksua koskevia tekoja, laiminlyöntejä tässä nykyisessä mittakaavassa, nykyisessä tuontivalvonnassa.

Kaiken kaikkiaan kannatettava esitys, jota viedään eteenpäin ja jota me sitten maa- ja metsätalousvaliokunnassa käsittelemme.

14.49 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tavara, ihmiset ja eläimet liikkuvat vinhaa vauhtia Euroopan unionin alueella maasta toiseen. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä asia, mutta siihen liittyy myös paljon riskejä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta, jolla täydennettäisiin Euroopan unionin virallista valvontaa koskevaa asetusta sen soveltamisalaan kuuluvien sääntöjen noudattamisen valvonnassa eläinten ja eräiden tavaroiden maahantuonnin yhteydessä. Laki koskisi elintarviketurvallisuutta sekä elintarvikkeiden laatua ja terveellisyyttä, muuntogeenisiä organismeja, rehuja ja rehurturvallisuutta, eläinten terveyttä, eläimistä saatavista sivutuotteista ja niistä johdetuista tuotteista aiheutuvia riskejä ihmisten ja eläinten terveydelle, eläinten hyvinvointia sekä suojattuja alkuperävaatimuksia, suojattuja maantieteellisiä merkintöjä ja aitojen, perinteisten tuotteiden käyttöä ja merkintöjä koskevien sääntöjen virallista valvontaa. Tästä voisi puhua kyllä vaikka koko illan.

Valvonta Suomessa on toiminut tähän mennessäkin todella hyvin, mutta haluan tässä yhteydessä nostaa esille eläinten maasta toiseen kuljettamiseen liittyviä ongelmakohtia.

EU-alueella koiria kaupataan vuosittain satoja tuhansia, ja koirien sekä kissojen kasvatuksessa ja kaupassa liikkuu vuosittain miljardiluokan rahasumma. Lemmikkikauppaan liittyen kansallisissa säädöksissä on merkittäviä eroja jäsenmaiden välillä. Kasvattajien ja kauppiaiden rekistereissä ilmenee suuria eroja, kuten myös eläinten rekisteröinti- ja merkintätietokantojen kohdalla. Laiton lemmikkikauppa, myös EU:n sisällä, on viime vuosikymmenen aikana kasvanut valtavaa vauhtia. Aivan tarkkoja lukuja ei laittomasta lemmikkieläinkaupasta ole olemassa, mutta selvää on, että laitton pentutehtailu on miljardibisnes ja merkittävä tulonlähde järjestäytyneelle rikollisuudelle. Asiallisesti dokumentoidun maiden rajat ylittävän eläimiin liittyvän kaupankäynnin määrä on tuntuvasti pienempi kuin lemmikkien todellinen liikkuvuus jäsenmaiden välillä. Eläinten kuljetukseen liittyen ilmenee ongelmia jonkin verran myös karjataloudessa. Muistamme varmaan ne dokumentit televisiossa, kun näimme, että esimerkiksi yhdestä jalasta riippuvia lemmikkieläimiä — ne ovat eläviä vielä — on kuljetettu ja liikutettu paikasta toiseen.

Laiton eläinkauppa on EU:n kolmanneksi kannattavin järjestäytyneen rikollisuuden ala, vain huume- ja asekauppa menevät edelle. EU:n lemmikkipassijärjestelmää tulisi kehittää ja valvontaa tehostaa todella paljon. Laittoman kaupan yhteydessä lemmikkieläimiä säilytetään kamalissa oloissa sekä kuljetetaan pitkiä matkoja. Esimerkiksi Euroopan alueella on tuhansien äitikoirien suuria halleja. Törkeissä olosuhteissa äitikoiria pennutetaan jatkuvas-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

ti, ja valitettavasti osa näistä pennuista tulee jopa tänne Suomeen, Länsisatamaan: takaluukku auki, ja ostajat menevät sitten ostamaan edullisesti jopa vain parin viikon ikäisiä pentuja. Sen takia myös tartuntatautien riski kasvaa, mikä aiheuttaa huomattavia terveysuhkia yli maiden rajojen eläimille ja jopa ihmisille.

Tämä epäinhimillinen, järjestelmällinen eläinten rääkkääminen on saatava loppumaan. Suomi on myös nyt sitten puheenjohtajakaudellaan avainasemassa nostamaan tämänkin asian esille. Pentutehtailu on kasvava rikollisuuden muoto. Perussuomalaiset ovat vahvasti esittäneet huolensa ja myös toimenpiteitä pentutehtailun hillitsemiseksi.

Myös toinen asia: Nimittäin jos ajatellaan lihanmyyntiä, Suomessa esimerkiksi sioilla on saparot koko elämänsä ajan, kun taas EU:n monessa maassa ei näin ole, vaan ne poistetaan possulta jo alkuvaiheessa, ja se on varmaan kivuliasta. Myös kanat saavat pitää Suomessa nokkansa, kun taas kanojen nokkia leikataan, kärki pois, tätä tapahtuu paljon EU:n muissa maissa. Ruotsi ja Suomi ovat edelläkävijät, ne eivät tätä tee, ja silti pelataan samoilla markkinasäännöksillä. Se on väärin.

Meillä on myös muutama meppi, jotka ovat pitäneet esimerkiksi lemmikkieläinten aseman parantamista hyvin paljon esillä, mutta mitään toimenpiteitä ei ole nyt näkynyt kuitenkaan moneen, moneen vuoteen, ei oikeastaan paljon edistystä. Joten näihin ongelma-kohtiin pitää puuttua ja saada parannuksia. Eläimet ovat arvokkaita, ja me haluamme varmaan, ainakin Suomessa ja varmaan muissakin maissa, kohdella eläimiä hyvin, mutta ongelmia on, ja ne pitää ratkaista — varsinkin tämä pentutehtailun rikollinen muoto, se on järjestyttävän suurta Suomessakin. — Kiitos.

14.55 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Elomaa, jonka tiedän kunnostautuneen myöskin eläinsuojeluryhmän puheenjohtajana, otti hyviä ja tärkeitä seikkoja esille. Toki me emme voi suomalaisella lainsäädännöllä, valitettavasti, estää Suomeen tulemasta lihaa, joka on tuotettu tuotantomenetelmillä, jotka ovat meille suomalaisille kiellettyjä ja joiden suhteen on itsestäänselvää, että näin ei tapahdu. Sen takiahan kanojen nokkia typistetään tai possujen saparot katkaistaan, että elinolosuhteet eivät ole niin hyvät ja stressaantuneina possut käyttäytyvät tosiaan kohtaan aggressiivisesti. Ei siis ole hännän purentaa, kun ei ole häntiä, tai ei ole kannibalismia, jos nokat on typistetty. Ja ajatelkaa, näin tapahtuu valtaosassa maailman maita, ainoastaan Pohjoismaista Suomi ja Ruotsi eivät näin toimi. Mutta sen sijaan voimme julkisissa ruokahankinnoissa kilpailuttaa tuotteita niin, että tällaiset eettiset näkökulmat on huomioitu, ja vetoankin teihin kaikkiin paikalliolijoihin: tehkää omissa kotipitäjissänne tai kuntayhtymissänne hankintapäätöksiä, jotka edellyttävät eettistä tuotantotapaa.

Mutta sitten tähän varsinaiseen lainsäädäntöesitykseen: Se on itse asiassa hieman samaa sarjaa kuin tuo edellinen lainsäädäntöesitys ja mitä elintarvikelainsäädännön muutoksia meillä muutoinkin siellä valiokunnassa on. Edustajat Savola ja Elomaa tätä hyvin esittelivätkin, ja tulemme varmaan monelta kantilta kuulemaan. Kyse ei ole pelkästään eläinten tuomisesta, vaan myöskin kolmansista maista tulevien elintarvikkeitten tuonnista. Jos sellaisen lyhyen peruskurssin elintarviketuonnista pitäisi, niin hommahan menee niin, että mikä on Euroopan sisälle kolmansista maista, Euroopan ulkopuolisista maista tuotu, sitä ei sen jälkeen oikeastaan muuta kuin riskiperusteisesti siellä tullissa tarkasteta, ja sitten kasvituotteet liikkuvat taas niin, että jatkossa niitä tarkastetaan kuntien ympäristöterveydenhuollon toimesta.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Nyt on tärkeää, että kun tiedetään olevan näitä toimijoita, jotka eivät pelisääntöjä noudata, niitä hyvin tuossa edellisessä puheenvuorossa kuvattiinkin, niin seuraamusmaksuilla saataisiin sellainen pelote aikaan, että näin ei kannattaisi toimia, ne riskit olisivat niin paljon isommat, ja kiinnijäämisen pelko ohjaisi siihen, että tällaista toimintaa ei tulisi. Siksi mielenkiinnolla seuraan sitä keskustelua ja asiantuntijakuulemisia, mitä esimerkiksi tästä seuraamusmaksun tasosta käydään. Onko se sellainen, että se pelotevaikutus on riittävä? Tärkeää on se, että viranomaiset tietävät, kelle mikäkin toiminta selkeästi kuuluu, ja niin, että resurssit ovat riittäviä silloin, kun puhutaan tällaisesta kansainvälisestä tuonnista.

Ja yksi asia, mihin toivoisin, että tämä kansanedustajajoukko myös vaikuttaa, on asenteet. Aika moni henkisesti jotenkin hyväksyy tällaisen peräkontista koiran oston, jos vaikka mennään tänne eläinpuolelle, ja minusta se on absoluuttisesti väärin. Se lisää eläintautien riskiä, se lisää laittomuuksia, se ei kerta kaikkiaan sovi suomalaisten eläinten hyvinvoinnista huolehtivaan kansaan. Me emme saa hyväksyä moraalisesti tällaista toimintatapaa.

14.59 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Näin maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenenä on pakko sanoa muutama sana ja kiittää edellä olevia edustajia hyvistä puheenvuoroista. On oikein, että tässä yhteydessä voimme vähän laventaa keskustelua ja puhua yleensäkin ja erityisesti ottaa esille myös meidän lemmikkieläinkaupamme tällä hetkellä kotimaassa — valitettavasti meidän pentutehtailu on hyvin yleistä sekä se, että meille tuosta rajan takaa tuodaan — mutta myös EU:n sisällä. No, tällä nyt ei siihen puututa, mutta tämä on erinomaisen tärkeä asia tautiturvallisuuden takia. Saattaa olla, että emme ole vielä kohdanneet aivan sitä kaikkea kauheutta, mitä voisi vaikkapa jalostettujen kotieläinten puolelta tuoda, jos emme ole hereillä siinä. Meidän onneksemme lainsäädäntömme turvaa, että ei meillä nyt aivan sellaista lihakarjaa tänne olla tuomassa eikä sallimassa, mitä tuolla ison veden takana käytetään ihmisten ravinnoksi. Siinä mielessä me olemme täällä kohtuullisen hyvin EU-tasollakin jo ottaneet kantaa siihen, millä lailla eläimiä kasvatetaan hormoneilla ja niin edelleen. Me olemme hyvin kriittisiä gmo-rehuhinkin, ja toivottavasti se linja tässä yhteydessä pitää.

Mutta kuinka nämä seuraamusmaksut toimivat rikollisjärjestöjen bisnekseen, niin en usko, että tällä pääsemme. Huumeitakin tuodaan tänne, ei aina tynnyrikaupalla, niin kuin nyt olemme tässä erään oikeudenkäyntiprosessin aikana havainneet, mutta yleensä hyvin paljon eläinten salakuljetukseen, salakauppaan liittyy se, että ne ovat yksittäisten ihmisten tänne tuomia ja välittämiä, jolloin tällä seuraamusmaksulla tuskin tulee olemaan sellaista toivevaikutusta tai -vaikuttavuutta, jolla voimme päästä käsiksi siihen, että tällainen laitton eläinkauppa voitaisiin suitsia EU-maiden ulkopuolelta. Meidän tarvitsee saada tähän vielä joku toinen väline, jolla pystyttäisiin estämään se. Toivottavasti tässä tehdään jatkossa yhteistyötä erityisesti Tullin kanssa, niin että me voimme ruveta riskiperusteisesti arvioimaan sitä, että kun joku narahtaa tällaisesta kaupasta, niin rajanylitys ja kontrolli rupeaa toimimaan — niin kuin tähänkin asti toki naapurista tullessa jos on tapahtunut laitonta tuontia, niin viranomaisilla on ollut hälytyskellot herkemässä. Me tarvitsemme tähän laittomaan eläinkauppaan jotakin sellaista terävää välineistöä, jolla pystymme yksittäisten ihmisten tänne tuomien eläinten salakuljetusta suitsimaan.

15.03 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Hyviä puheenvuoroja on pidetty, erityisesti Eduskunnan eläinsuojelukerhon pitkäaikainen puheenjohtaja Elomaa. Olen hänen kans-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

saan ollut tässä kerhossa pitkään, ja olemme yrittäneet vaikuttaa monin tavoin niin kansallisesti kuin kansainvälisesti eläinten hyvinvointiin, mukaan lukien myös se, että pidetään tietty tolkkku.

Olisiko ollut edustaja Kalmari, joka puheenvuorossaan totesi, että me emme voi estää esimerkiksi tietynlaisen lihan tuontia Suomeen. Tämä on sellainen asia, mihin itse asiassa olisi ratkaisu, jos sitä haluttaisiin Euroopan unionissa käyttää. Perussuomalaiset ovat esittäneet semmoista kuin ilmastotulli, jonka voisi asettaa EU:ssa kolmansille maille. Itse mietin, että nythän siihen voisi lisätä myös tämän eläinten hyvinvoinnin kolmansissa maissa. Ajatuksena on ollut, että siinä ovat se, minkälaisella energialla on tuotettu, onko hiilituotannolla, ja ympäristöystävällisyys ja lapsityövoima, ja siinä voisi olla myös yhtenä kriteeristöinä se, miten kohdellaan eläimiä siinä kyseisessä maassa, ja mikäli se ei täytä näitä EU:n yhteisiä standardeja, niin sittenhän sitä halpalihaa ei tarvitsisi tuoda EU:hun. Tämä on se kenttä, missä meidän pitäisi pystyä vaikuttamaan.

Tämä on erittäin hyvä ja tämä koskee kolmansista maista tuontia, mutta mietin myös, että pitäisi pystyä myös täällä EU:n sisällä enemmän tekemään, ja vetoankin nyt oikeastaan hallituspuolueisiin, koska teillä on nyt suurin valta siinä, kun Suomella on puheenjohtajuus EU:ssa, mutta enpä ole kuullut eläintensuojelusta kyllä puhuttavan. Mietin esimerkiksi Espanjan härkätaisteluja, Etelä-Euroopan metsästyskoirien kiduttamista silloin, kun ne metsästävät huonosti — siellähän koiraa ei suinkaan levollisesti tapeta, vaan siellä on vanhoja rituaaleja, joissa koiria kidutetaan — ja tällaisia asioita, mistä ei yleensä kehdata kauheasti puhua ja ottaa kansainvälisissä pöydissä esille, ja se pitäisi ehdottomasti tehdä.

Samaten mietin kuljetuksia ja yleensäkin eläinten pitämistä. En voi ymmärtää, että meillä ei vielä Suomessakaan ole sellaista lainsäädäntöä, että esimerkiksi eläintenpitokieltoon liittyen olisi sellainen velvoite, että jokaisen myyjän tulisi tarkistaa, että ostajalla ei ole eläintenpitokieltoa. Minulla on ollut koko ikäni koiria ja minulla on ollut hevosiakin, ja kukaan ei ole koskaan kysynyt minulta, että onko minulla eläintenpitokielto. Olen miettinyt sitä, että kyllä se myyjä voisi vähän miettiä, että ei se varmaan siinä viidessä minuutissa aina näe, minkälainen ihminen minä olen, ja se olisi aika helppo asia.

Mietin just näistä eläinkuljetuksista, että voisi EU:ssakin olla jonkinlaista selvitystä siitä, että täällä eivät saa kuljetusyhtiöt toimia, jos heillä on esimerkiksi kuljettajina ihmisiä, jotka on tuomittu eläinten pahoinpitelystä johonkin tuomioihin. Meidän pitäisi myös katsoa, keitä ihmisiä siellä säännönmukaisesti liikkuu eläinten kanssa, koska jos kovasti kohtelet eläimiä kerran, niin usein teet sen vielä toisenkin kerran.

Tulee nyt mieleen kolmansista maista vielä nämä tuotteet, jotka on esimerkiksi tehty karhujen sappinesteestä, ja niillähän on ihan turhamainen tarkoitus parantaa jonkintyyppistä potenssia, jos olen oikein ymmärtänyt.

Sitten minä haluaisin vielä tässä keskustelussa erottaa sen, kun puhutaan pentutehtailusta, joka on tosi vakava asia, jonka minä haluaisin lopettaa, että julkiseen keskusteluun nyt on saapunut myös sitten se, että kun tuodaan laillisesti ja asianmukaisesti esimerkiksi rescuekoiria, niin sitä on alettu paheksumaan joillakin Facebook-sivustoilla. Itselläni on kaksi Romaniasta tullutta koiraa. Ne ovat tulleet Pelastetaan Koirat ry:n kautta, ja siellä on erittäin asiallinen toimija paikan päällä, ja siellä on useampi paikallinen eläinlääkäri käynyt ne koirat läpi, ja ne ovat todella terveitä, niillä on passit ja lääkärintodistukset ja ne on myös kotimaassa tarkastettu. Nyt on alkanut kääntyä se puhe sellaiseksi, että edes tällaisista ei saisi enää tehdä, eli näitä eläimiä ei saisi tuoda. Kyllä minä nyt sitä hieman ihmettelen, että miksi en voisi tuoda kotiini tervettä koiraa, jonka kustannukset minä maksan itse, ja kun

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

varmasti selvitän, että sillä on kaikki kunnossa. Olen aikaisemmin omistanut täällä eläimiä, koiria, kennelistä ostettuna — itse asiassa ne olivat kyllä rotukoiria vielä — ja ne sairastelivat kyllä enemmän. Meidän pitäisi pitää sitten myös se tie auki, että me emme lähde siihen, että ei saa tuoda enää sitten mitään eikä saa tehdä hyväntekeväisyyttä omilla rahoillaan.

Tämä nyt meni vähän kauas tästä aiheesta, mutta eläinten hyvinvointi on niin laaja kysymys, ja me puhumme hirmu harvoin siitä ottaen huomioon, että sadoillatuhansilla ihmisillä Suomessa on lemmikkejä, eläinten terveysvaikutukset ihmisille on tutkittu ja ne ovat meidän monien jokapäiväistä elämää, ja siitä huolimatta me puhumme niiden hyvinvoinnista liian vähän.

15.08 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Kuten täällä on tänään nostettukin, Suomessa edelleen hankitaan koiria niin kutsutuista pentutehtaista, vaikkakin tietoa ostajan velvollisuuksista on aktiivisesti pyritty lisäämään viime vuosina.

Tosiaan, pentutehtailussa tavoitteena on tehdä mahdollisimman paljon rahaa eläimillä myymällä niitä ilman, että huolehditaan eläimen hyvinvoinnista ja terveydestä. Pentutehtailijoita on saatu Suomessa kiinni, mutta edelleen pentuja elää epämääräisissä oloissa ja niille löytyy valitettavasti ostajia. Eläimiä Suomessa välittäviä sivustoja käytetään laajamittaisen ulkomailta tuotujen pentujen välitykseen, ja tähän liittyy myös pentutehtailua ulkomailla, kuten myös Suomen puolella. Toukokuussa luimme uutisista kammottavasta tapauksesta, jossa Suomessa myyjä oli myynyt vuosien aikana koiranpentuja, joita päätehtailija oli tuonut Virossa ja Latviasta Suomeen. Koirilla ei ollut virallisia terveystodistuksia maahan tuotaessa. Koiria pidettiin Suomessa likaisissa ja terveyttä vaarantavissa oloissa ja ilmanlaadultaan huonoissa olosuhteissa ennen luovutusta. Tällainen toiminta on ehdottomasti saatava Suomessa loppumaan.

Tulevassa eläinsuojelulain muutoksessa onkin kaavailtu otettavaksi käyttöön koirien pakollinen tunnistusmerkintä, ja se on tärkeä askel tässä työssä. Lisäksi nyt tuontivalvontaa ollaan lisäämässä, ja tänään aloitamme käsittelemään tätä EU:n valvonta-asetusta eläinten tuontivalvonnan osalta. Erityisen hyvää tässä lakiesityksessä onkin, että jatkossa lemmikkien virheellisestä tuonnista voidaan määrätä seuraamusmaksu ja että lemmikkieläinten tuonnissa todettuihin puutteisiin voitaisiin tarttua nykyistä paremmin.

Haluan myös sanoa, että täällä salissa on tänään valiteltu aiheestakin sitä, että emme pysty rajojemme ulkopuolella vaikuttamaan suoraan eläinsuojelulakeihin, mutta haluan todeta, että voimme kuitenkin Suomessa lainsäädännöllä parantaa meidän Suomessa olevien eläinten olosuhteita ja parantaa eläinten hyvinvointia, sillä tekemistä meillä on myös sen suhteen, samalla vaatien yhtä hyvää kohtelua myös muilta mailta, kuten nyt EU:n maatalouspolitiikkaa uudistettaessa.

15.10 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Tästä itse lainsäädännön laventamisesta tähän yleiseen eläinten hyvinvointikeskusteluun, niin tämä on varmasti niitä harvoja asioita, mistä me näin yksimielisesti tässä salissa käymme keskustelua.

Mitä tulee lemmikkieläinten ottamiseen ja pitoon, niin kyllä me ihan jokainen pystymme siihen vaikuttamaan. Meillä pitäisi myös hälytyskellojen tiettyjen merkkien täytyessä soida hyvin vahvasti. Ensinnäkin jos lemmikkieläintä kaupataan älyttömän halvalla tuolla netin kautta, niin sen jo pitäisi herättää, että miksi tämä hinta on näin halpa. Kun lemmikkieläintä hommaa, niin jokainen meistä pystyy myös katsomaan, mikä sen lemmikkieläin-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

men ikä, mikä sen kunto on, ja vaaditaan tietysti myös todistukset. Kun koiran hankkii kennelistä, niin kyllä minä ainakin, kun olen itselleni koiraa hankkinut, olen saanut kaikki tarvittavat todistukset, ja niihin pito-olosuhteisiin pääsee etukäteen tutustumaan. Varsinkin se, jos koiraa kaupataan jossakin parkkipaikalla eikä siellä itse kennelissä, on yksi, miksi hälytyskellojen pitäisi soida.

Haluaisin myös korostaa sitä, että kyllä me tarvitsemme asennekasvatusta myöskin koiteihin. Eläimet eivät ole mitään leluja. Meidän pitää pystyä kasvattamaan myös omat lapsemme siihen, kuinka eläinten kanssa toimitaan. Kyllä näin maaseudulta tulevana, kesämökkipaikkakunnalta olevana valitettavasti näitä kesäkissojakin joka syksy vastaan tulee. On se nyt ihme paikka, jos tähän ei pystytä järkea ihmisille saamaan, että jos kissanpentu otetaan, niin siitä pitää pystyä myöskin huolehtimaan. Meillä on vastuu myös ympärillä olevasta luonnosta, koska kissa on luonnossa peto, se tappaa jäniksenpoikasia, linnunpoikasia ja niin edelleen, ja tähänkin pitää pystyä puuttumaan. No, se näistä lemmikkieläimistä.

Tuotantoeläimiin haluan kommentoida vain sen verran, että meillä on Suomessa hyvät eläintenpito-olosuhteet. Aivan kuten edustaja Elomaa hyvin kuvasi, niin meillä näistä laatuvaatimuksista pidetään kiinni. Meillä ruokateollisuus myös sen vaatii. Jos mietitään Atrian laatuvaatimuksia, mietitään Valion laatuvaatimuksia, mitä tuotantoeläinten puolelle tulee, ne ovat huippuluokkaa, ja ne vaaditaan, niitä valvotaan, ja se on hyvä asia. Mutta valitettavasti, kun eläinten hyvinvointiin liittyviä ongelmia Suomessa on ilmentynyt, niissä on monta kertaa tuottajan jaksaminen, tuottajan hyvinvointi siellä taustalla. Tämä on se, mihin meidän pitää pystyä vahvemmin puuttumaan. Tämä tulee siitä, että kannattavuus on viljelyssä kunnossa. Kun lompakossa on jotain, millä maksaa laskut, niin silloin ihminen myös yleensä jaksaa paremmin. Myöskin Välitä viljelijästä -hanke ja muut vastaavat hankkeet, missä tuottajat auttavat toisiaan, tuottajajärjestö tuo vertaistukea, ovat äärettömän tärkeitä näille viljelijöille. Minä toivon, että tällä vaalikaudella me saamme tähän kannattavuuteen sen parannuksen, mitä viljelijät tarvitsevat. Tällä on suora vaikutus myöskin siihen, että meillä eläimet tässä maassa voivat hyvin.

Puhemies Matti Vanhanen: Tämä esitys kattaa myös eläinten tuonnin, ja sen takia olen sallinut tämän eläinsuojelukeskustelun, mutta kieltämättä Ähtärin kesäkissat menivät jo vähän liian kauaksi tästä aiheesta.

15.13 **Mari Rantanen ps:** Kiitos, puheenjoh... Anteeksi. — Arvoisa puhemies! [Puhemies: Oikein!] — Kiitos.

Oikein ilolla kuuntelin tässä edustaja Savolan puheenvuoroa. Juuri näin on, että ihmisillä on itselläänkin vastuu tästä, vastuu eläinten hyvinvoinnista, sillä on todella näin, että jos ihmiselle kaupataan parkkipaikalla chihuahuanpentua 200 eurolla, niin siinä on jotakin mätää — tässä mielessä toivoisin, että sen lisäksi, että meillä regulaatiota eli sääntelyä parannetaan, tiedotettaisiin edelleen ihmisiä siitä, että silloin siinä on jotain feelua.

Sitten sen lisäksi haluaisin vielä korostaa tässä kohtaa sitä, mitä edustaja Meri täällä puhui, mitä on pentutehtailu ja mitä on vastuullinen rescuetoiminta. Kuten hän totesi, niin näitä asioita valitettavasti sekoitetaan tällä hetkellä varsin nohevasti, ja se on väärin. Pentutehtailu on taloudelliseen etuuteen pyrkivää toimintaa, jossa siis kasvatetaan eläimiä ja myydään niitä sitten eteenpäin, ja rescuetoiminta on sitä, että kodittomalle eläimelle voidaan antaa toisesta maasta koti. Näin tapahtuu EU:n ulkopuolelta EU:n sisäpuolelle mutta

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

myös EU:n sisällä. Itse olen ollut enemmänkin tekemisissä Etelä-Euroopan kanssa tässä rescuetoiminnassa, ja totean vain sen, että vaikka meillä on paljon korjattavaa muun muassa meidän omassa eläinsuojelulaissa, silti me olemme Suomessa aika hyvässä asemassa verrattuna Etelä-Euroopan maihin. Ja nyt kun me teemme tämmöistä EU:n kattavaa sääntelyä, niin olisi hyvä viedä näitä myös sinne EU-keskusteluihin, koska meillä on valtavia tasoeroja siinä, millä tavalla eläinsuojelua ja eläinten asemaa ylipäätensä ja eläinkauppaa hoidetaan Suomessa tai Kreikassa tai näin päin pois, ja mielestäni olisi tärkeä huomioida tässä, että pidetään näitä asioita esillä myös kansainvälisissä keskusteluissa.

15.16 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti muualta tuotavista kotieläimistä: Mielestäni on erittäin hyvä se asia, minkä edustaja Pitko tuossa nosti, että meillä on tulossa koirarekisteri ja kissarekisteri, jotka tällaiseen pentutehtailuun puuttuvat. Itse toivoisin, että vielä enemmän kuin mitä pelastetaan Espanjasta tai Italiasta rescuekoiria otettaisiin vaikka Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen lukuisasta joukosta koiria, joille he eivät saa kotia, ja otettaisiin kotimaan koirat ensin hoivaan, vaikka ne sieltä kadulta tulleet söpöjä ovatkin ja asialliset toimijat ehkä rokotukset hoitavat kuntoon. Näin ihan tautitilanteen ja kaikkien suomalaisten koirien hyvinvoinnin kannalta toivoisin.

Sitten tähän kolmansista maista tulevien eläinperäisten tuotteitten valvontaan vielä. Meillä tosiaan — vähän nostinkin tuossa puheenvuorossani sitä — on käytäntö, että kun Euroopan sisällä jossain maassa nämä elintarvikkeet on hyväksytty, niin silloin ne on ikään kuin hyväksytty koko Euroopassa jo ja ne saattavat kohdata sitten ainoastaan joitakin satunnaiskokeita. Minusta se on vähän surullista, koska tiedetään, että ihan kaikissa maissa tämä elintarvikevalvonta ei samalla tasolla ole, ja uskallan nostaa sellaisista maista, mitkä valiokuntavierailulla itse ovat nostaneet tätä vilunkitoimintaa framille, esimerkiksi Romanian. Siellä on hyvin laajamittaista sellaisten elintarvike-erien käyttö, jotka eivät oikeastaan olisi elintarvikkeeksi kelpaavia, ja sitten kun niitä jalostetaan eteenpäin, niin se elintarvikkeeksi kelpaamattomuus ikään kuin katoaa. Mielestäni kuluttajan kannattaisi aika lailla hereillä olla ostaessaan tuotteita ja seurata sitä alkuperää varsinkin nyt kun se alkuperän merkitseminen on tehty entistä sitovammaksi — joskin toivoisi, että jalosteissa se vielä paremmin näkyisi.

15.18 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! En lähde ottamaan kantaa, minkä maan koirat ensiksi, mutta sitä vastoin haluan tuoda esille sen, että on tosi tärkeätä, että me voisimme ajatella, kuinka autokauppaa tässä maassa käytäisiin, jos ei autoa tarvitse rekisteröidä. Meillä varmasti olisi katsastamattomia autoja. Me varmasti tiedettäisiin, mihinkä se johtaisi, ja nyt koirakaupassa ollaan tällä hetkellä siinä tilanteessa, kun ei ole tätä rekisteröintiä.

No, jo viime kaudella eläinsuojelulain kokonaisuudistuksessa puhuttiin koirien merkitsemispakosta. Uskoisin, että kun tuolta EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tuodaan koiria, niin ehkä tämä seuraamusmaksu voitaisiin jotenkin liittää siihen, että jos koiraa ei ole tarkoituksenmukaisesti tarkastettu ja jo lähtömaassa rekisteröity, niin me voisimme tällä kansallisella lainsäädännöllä, mitä me nyt valmistelemme, puuttua siihenkin asiaan, että velvoitamme jo lähtömaasta tulevan koiran olevan mikrosirulla taikka muulla tavoin merkitty, jotta se on jo rekisterissä meillä täällä. Silloin me pystymme ehkäisemään tätä laitonta ja epätervettä eläinkauppaa, jolloin tämäkin laki, mistä nyt käymme lähetekeskustelua, voisi saada sen muodon, jolla me voimme hallita sitä eikä vain olla toiveitten varassa.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Tärkeätä on, että eläinsuojelulain kokonaisuudistuksessa tämä rekisteröinti ja siinä olevat velvoitteet saavat sellaisen muodon, että me pystymme ehkäisemään myös sellaisen ulkomailta tuodun koirakaupan, joka on laitonta. Sanotaan nyt kuitenkin niin, että meillä voi olla sellaisessa taloudellisessa tilanteessa olevia suomalaisia, jotka ovat ihastuneet johonkin rotuun, ja jos sen rodun voi saada 200 eurolla tai sen näköisen koiran, josta sanotaan, että se on tällaisista vanhemmista, niin uskon, että se on vähävaraiselle suomalaiselle aika lailla tärkeä osa. Tai jos on metsästyskoirista kysymys, joitten hinta on lähellä 2 000 euroa jo nykyisellään, niin pitää huomioida tämä sosiaalinen ulottuvuus, mutta sekään ei saa olla ilman, että koira olisi rekisteröity.

15.21 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Olisin kommentoinut tässä ihan lyhyesti muutamalle edustajalle asioita.

Ensinnäkin edustaja Myllykoskelle: Kyllä, juuri näin. Ymmärrämme varmaan sen hyvin, että saattaa olla, että jos on vähän rahaa, niin se houkuttaa sitten halvempaan koiraan, ja on hyvä muistaa, että koirat tuovat aika paljon kustannuksia esimerkiksi sairastuttuaan, joten näin ollen siihenkin pitää olla sitten mahdollisuus, ja se on tänä päivänä on aika kallista.

Edustaja Kalmarille haluaisin kommentoida sen verran, että kotimaisia kodittomia koiria on varsin vähän, siis tällaisia niin kutsuttuja rescuekoiria, jotka olisivat eläinsuojeluyhdistysten tiloissa. Ensinnäkin niitä tulee vähän. Meillä on aika korkea omaisuudensuoja tässä maassa, ja aika usein nämä kyseiset koirat ovat aika pitkään olleet huonoissa oloissa ja hyvinkin haastavia saattavat sitten olla käytökseltään. Siinä mielessä minusta tässä ei ehkä kannata tehdä sellaista eroa. Kukin tekee sen oman valintansa oman etiikkansa pohjalta, ja jos tekee sen laillisesti ja vastuullisesti, niin miksipä ei voi ottaa sitä koiraa muualtakin — joskaan se ei poissulje myöskään kotimaisia kodittomia koiria, jotka kodin tarvitsevat.

Toivon, että tässä salissa palataan tämän eläinsuojelulain uudistuksen yhteydessä pakoliseen tunnistusmerkintään niin koirille kuin myös kissoille, jotka ovat nimenomaan se meidän suomalaisten ongelma.

Ja mitä tulee sitten tähän tuontilihaan EU:n ulkopuolelta, syötäväksi tarkoitettuun lihaan, niin toivoisin kuitenkin, että me kannustaisimme kotimaisuuteen, mikä olisi myös ilmaston kannalta se kaikista parhain teko. Tosin en tiedä, kuinka kauan sitä voidaan vielä tehdä, koska jos meidän suuret toimijat, kuten kaupungit tai isot yliopistoruokat, jättävät kohta kotimaiset naudanlihan pois, niin en tiedä, kuinka kauan tuottajat pystyvät sitä sitten tuottamaan ja näin ollen tuottamaan sitä myöskin yksityisille kuluttajille. — Kiitos.

15.23 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustajat Rantanen ja Meri nostivat esiin nämä rescuekoirat, ja täytyy todeta, että pääosin nämä järjestöt, jotka tuovat Suomeen rescuekoiria, ovat todella vastuullisia, joten tuntuu vähän pahalta, jos niitä aletaan syyttää, etteivät ne toimisi hyvin.

Ja sitten, vaikka tämä edustaja Savolan kesäkissa-asia meni nyt pikkusen niin kuin sivuun ehkä tästä pääaiheesta, niin, arvoisa puhemies, olen iloinen, että hän otti sen esille, koska 20 000 kissaa hylätään vuosittain, ja se on karmea luku. Elikkä kissat ja koirat, molemmat, pitäisi rekisteröidä, ja toivottavasti myös sitten hallitus vie tämän eläinsuojelulain siihen malliin, että näin tulee tapahtumaan.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Jos jotain toivoisi kouluihin, niin just lapsille valistusta, vastuuta siitä, miten eläintä hoidetaan, mitä se tarkoittaa, kun tulee esimerkiksi lemmikkieläin kotiin. Ja jos otetaan lemmikkieläin, niin se tarkoittaa vastuuta. Jos kaksi asiaa haluaisi, mitä lapsille opetetaan, niin tosiaan tämä taito, ja siihen tietoa ja ensiaputaidot myös.

Sitten vielä tästä tuontilihasta: on ihan selvää, että suomalainen haluaa kotimaista, puhdasta, eettisesti tuotettua lihaa, ja tämä tarkoittaa, että enemmän valistusta ja enemmän kaupoissa esille se, mikä on kotimaisesti tuotettu. Sehän on ihan ekoteko, eettinen teko, ympäristöteko. Jos yleensä syö lihaa, niin kotimaisen lihan syönti sitä on, jos mikä.

15.26 **Anne Kalmari kesk:** Herra puhemies! Tämän erittäin hyvähenkisen keskustelun päätteeksi vähän niin kuin leikkispäältä voisin nyt kyllä todeta, että miten ne perussuomalaiset ovat huolestuneempia ulkomaisista koirista kuin kotimaisista koirista, kun luen täältä suoraan Ylen sivuilta haastattelua siitä, miten Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen toimija toteaa: ”Osa koiristamme on huostaanotettuja ja tulee olosuhteista, joissa eläimistä ei voida turvallisuussyistä laittaa söpöjä kuvia nettiin. Ulkomaalaisia koiria on huomattavasti helpompi mainostaa nettisivustoilla, koska niitä eivät edelliset omistajat kaipaile.” Heillä on lukuisia joukko koiria, jotka eivät saa kotia, ja sanoisinkin, että huolehditään kotimaiset ensin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Yhdistyneiden kansakuntien hankepalveluiden toimiston Suomen-toimistosta Yhdistyneiden kansakuntien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 53/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.27 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (esittelypuheen- vuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys eduskunnalle Yhdistyneiden kansakuntien hankepalveluiden toimiston Suomen-toimistosta Yhdistyneiden kansakuntien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi elokuussa 2019 allekirjoitetun sopimuksen YK:n hankepalveluiden toimiston eli UNOPSin Suomen-toimistosta sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen keskeisenä tavoit-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

teena on sopia toimiston perustamisesta Suomeen, sen oikeudellisesta asemasta sekä toimiston ja sen henkilöstön erioikeuksista ja vapauksista.

Arvoisa puhemies! UNOPS on YK:n hankepalveluiden toimisto. UNOPS perustettiin 1994, ja se tarjoaa tukipalveluja erityisesti YK:lle ja YK:n jäsenvaltioille. Nämä palvelut ovat esimerkiksi hankkeiden hallinnointia, hankintoja ja kestävästä infrastruktuurin rakentamista. UNOPSin toiminta kattaa laajasti monia eri sektoreita, kuten kehitysyhteistyön, humanitäärin avun ja rauhanturvaamisen. Eli UNOPS on toimeenpaneva järjestö ja siten hyvin poikkeuksellinen YK-toimija. UNOPS ei rahoita toimintaansa jäsenvaltioiden vuosittaisilla jäsenmaksuilla tai vapaaehtoisrahoituksella, vaan se rahoittaa itse toimintansa projekteistaan saamallaan tuotoilla. UNOPS toimii yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa palvellon kestävästä kehityksen tavoitteita.

Suomi on sitoutunut tukemaan UNOPSin Suomen-toimiston perustamista aluksi viiden vuoden ajan. Suomen tuesta ja sen määrästä päätetään erikseen valtion talousarvioprosessissa kehitysyhteistyömäärärahoista päätettäessä. Toimiston sijoittumista Suomeen esitetään tuettavaksi vuosina 2020—2023 yhteensä 20 miljoonalla eurolla, joista vuosina 2020 ja 2021 rahoitetaan kertaluonteisista tulevaisuusinvestoinneista 5 miljoonaa euroa per vuosi. Vuonna 2024 toimiston sijoittumista esitetään tuettavaksi isäntämaasopimuksen edellyttämällä tasolla 500 000 eurolla.

UNOPSin Suomen-toimistoon odotetaan tulevan alkuvaiheessa 10—20 työntekijää. Se, kuinka paljon ja nopeasti työntekijämäärä tulee kasvamaan, riippuu viime kädessä toimiston ohjelmien kasvunäkymistä. Tähän vaikuttavat siis vaikuttavuussijoittaminen, innovaatiot ja toki se, miten suomalaiset toimijat myös itse luovat innovaatioita ja tulevat mukaan tähän ekosysteemiin.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä ylipäätään sosiaalisen vaikuttavuussijoittamisen aloitteesta. UNOPSin Suomen-toimisto keskittyy UNOPSin toimintaan sosiaalisessa vaikuttavuussijoittamisessa. Lisäksi Suomeen on siirtymässä UNOPSin innovaatioyksikkö. Yksikkö johtaa työtä UNOPSin innovaatiokeskuksissa, joita on tähän mennessä kolme eri puolilla maailmaa — näihin kolmeen kuuluu muun muassa Lund Ruotsista. Siksikin, arvoisa puhemies, tämä on erinomainen mahdollisuus Suomelle, suomalaiselle innovaatiojärjestelmälle ja samalla suomalaisille korkeakouluille ja yrityksille kiinnittyä aidosti ja liimata itsensä mukaan globaaleihin arvoketjuihin.

Vaikuttavuussijoittamisella tarkoitetaan investointeja, joilla pyritään saamaan aikaan huomattavia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia parannuksia. Tällä toiminnalla UNOPS luo innovatiivisia rahoitusratkaisuja, joiden kautta kyetään saamaan yksityistä pääomaa mukaan merkittäviin kestävästä kehityksen tavoitteita tukeviin investointeihin kehitysmaissa. UNOPS on mukana paitsi rahoituspakettien kokoajana myös projektien toteuttajana sekä mahdollisesti myös osapääomittajana. UNOPSin vaikuttavuussijoittamisen aloitteen painopisteinä ovat sosiaalinen asuntotuotanto, uusiutuvat energiainvestoinnit sekä tulevaisuudessa myös terveysinfrastruktuuri. Esimerkkinä UNOPSin vaikuttavuussijoittamistoiminnasta voidaan mainita edullisen asumisen hankkeet, joita koskevia sopimuksia UNOPS on allekirjoittanut muun muassa Ghanan, Kenian, Intian ja Pakistanin kanssa. Niiden puitteissa yksityisen pääoman turvin tullaan rakentamaan satojatuhansia ympäristön kannalta kestävästi toteutettuja asuntoja. Samalla luodaan edellytyksiä paikallisten asuntolainamarkkinoiden syntymiselle.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä yhteenveto esityksen vaikutuksista. Suomalaisyritysten yhteistyömahdollisuudet UNOPSin kanssa voivat vahvistua merkittävästi, kun järjes-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

töllä on toimisto Suomessa. Vaikuttavuussijoittamisaloitteessa keskitytään suuriin, vähintään noin 100 miljoonan euron hankkeisiin. Tavoitteena on suomalaisten asiantuntijoiden ja yritysten verkottuminen UNOPSin kanssa ja tätä kautta mahdollisuus päästä osallistumaan tähän toimintaan. UNOPSin ollessa toimeenpaneva järjestö on mahdollista, että UNOPSin Suomeen sijoittuminen voi lisätä esimerkiksi muiden YK-järjestöjen kokousten järjestämistä Suomessa. Lisäksi UNOPSin vaikuttavuussijoittamisella tulee olemaan potentiaalisesti merkittävä vaikutus kestävä kehityksen tavoitteiden kannalta. UNOPSin ohjelmasta on tulossa YK-järjestelmän johtava kehitysrahoituksen instrumentti, ja sen rooli yksityisten pääomien houkuttelemisessa kehitysmaiden infrastruktuurihankkeisiin vähentämällä niihin kohdistuvia riskejä on urauurtava. — Kiitoksia.

15.35 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Sydäntä lämmittää nähdä teidät jälleen paalupaikalla.

UNOPS voi parhaimmillaan olla lahja Suomelle, ja Suomi voi todella parhaimmillaan olla myös lahja UNOPSille. Kun tätä kokonaisuutta pitää mielessä, niin huomaakin, että suomalaiset neuvottelijat ovat saaneet Suomelle mahdollisesti hienon viraston tänne Helsinkiin. UNOPS on luonteeltaan vähän erilainen YK-virasto tai järjestö. Se ei toimi sillä, että jäsenvaltiot sitä rahoittaisivat, vaan se toimii sillä, että se todella rahoittaa pitkälti itse itsensä hankinnoilla ja yhteistyösopimuksilla. Sen vuoksi UNOPSilla on tätä myöten paljon mahdollisuuksia myös hyötyä suomalaisesta bisnesilmapiiristä. Olen nostanut tässä puheessani esiin muutaman asian, jossa UNOPSista on todella hyötyä Suomelle.

Ensinnäkin Suomi voi olla UNOPSin myötä kokoaan suurempi maailmalla. Suomen kestävä kehityksen agenda on pitkälti samannäköinen kuin YK:n kestävä kehityksen agenda, ja tähän tarkoittaa nyt sitä, että me pystymme UNOPSin kautta, hankintoja tutkimalla, korostamaan näitä Suomen agendan mukaisia ja YK:n agendan mukaisia tavoitteita kehittyvissä maissa. Tämän ylläpitäminen suomalaisessa hallinnollisessa ja muussa ympäristössä on otollista, ja se on myöskin hienoa UNOPSin näkökulmasta. UNOPS on pitkään etsinyt paikkaa, joka olisi vähän korruptoitunut ja jossa erilaiset byrokraattiset toimet ovat vähäisiä, ja sen vuoksi Suomi toimii hyvänä paikkana UNOPSille tätä toimintaa tehdä.

Sen lisäksi, että Suomi on kokoaan suurempi maailmalla tätä kautta eli kestävä kehityksen kautta, niin tässä myös suomalainen innovaatio voi nousta hyvin merkittävällä tavalla — koska UNOPS lähtee liikkeelle siitä, että hankkeiden täytyy olla yli 100 miljoonaa euroa. Ja tätä myöten jos saisimme mukaan jo heti alkuun ajatteluun Business Finlandin, Sitran ja muut toimijat, niin voi olla, että sieltä saattaa pikkuhiljaa löytyä sellaisiakin hankkeita, joissa suomalaisilla yrityksillä on mahdollisuuksia olla mukana. Myöskin suomalaiset yliopistot voivat tästä UNOPSista suuresti hyötyä sen jälkeen, kun se on saatu tänne Helsinkiin.

Lisähyöty itse YK:lle tästä on myös valtava, koska tätä myöten, UNOPSin myötä, YK saa hyvän toimijan eli Suomen paljon näkyvämmiin mukaan YK:n toimintaan. Eli kun näissä hankinnoissa on vähemmän korruptiota tätä myötä, on nopeampia päätöksiä, jotka ovat merkittävämpiä, niin sitä kautta on hyvin todennäköistä, että YK:n uskottavuus erityisesti hyvin monissa kehitysmaissa, joissa on paljon konflikteja, myöskin kasvaa ja suurenee. Ja näin ollen myöskin Suomen näkyvyys ja korostettavuus nousevat tässä kysymyksessä.

Itse muistan omista kokemuksistani, että UNOPSia paljon kritisoitiin siitä — että kun tehtiin sairaalahankintoja tai muita hankintoja, niin paikalliset olivat vahvasti sitä mieltä —

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

että UNOPSin arvoketjuissa ja hankintaketjuissa on jonkin verran korruptiota. On jopa puhuttu tämmöisestä melkeinpä — no, jätän sanomatta — mutta jonkin verran on ollut korruptiota. Ja tämän myötä Suomella on siis mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, miten UNOP-Sia katsotaan ja miten YK:ta myöskin katsotaan. Eli siinä mielessä kokisin, että UNOP-Sista on suurta hyötyä Suomelle, mutta sitten samanaikaisesti Suomesta on todella suurta hyötyä UNOPSille ja YK:lle.

Nyt kun meillä on tämmöinen mahdollisuus ja UNOPS on tosiaan tulossa Suomeen, niin olisi mielenkiintoista jo tässä vaiheessa nähdä, onko ministeriöissä jo haarukoitu, mitä kaikkia erilaisia toimialoja voitaisiin nyt saman tien tähän kylkeen laittaa: onko Sitra jo herätetty tähän, että UNOPS on tulossa Suomeen? Entäs nämä muut, esimerkiksi Business Finland, Team Finland ja muut toimijat: miten he ajattelisivat, että tätä kokonaisuutta voitaisiin myöskin Suomen eduksi ottaa huomioon? — Kiitoksia.

15.40 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensiksi haluan kiittää ministeri Skinaria asian hyvästä esittelystä. — On hyvä, että tätä vaikuttamissijoittamista ei hoideta pelkästään Kööpenhaminan päämajassa, vaan Suomeenkin voimme toimiston nyt saada ja siihen panostamme. Oikeastaan kysymykseni ministerille liittyy siihen, kun kuvasittekin, kuinka korkeakoulut ja yksityinen sektori tässä kumppaniksi tulevat, ja tätä rahoitus pohjaa ja niin edelleen: Meillähän on Suomessa hyvin paljon osaamista tietyillä aloilla, kun puhutaan energiasta, puhutaan metsäosaamisesta ja puhutaan ruokaan liittyvästä osaamisesta, ja tämä suhteessa meidän kehitysyhteistyöapuun. Kun tämä toimisto tulee, kuinka suurella henkilömäärällä tämä toimisto tulee meillä täällä Suomessa toimimaan, mitkä sen suhteen ovat tavoitteet, ja kuinka varmistetaan sitten osaaminen myös sinne, että meiltä löytyy näitä eri sektorien asiantuntijoita täältä meidän omasta UNOPSin toiminnastamme? — Kiitos.

15.41 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Olen erittäin iloinen, että Suomeen ja Helsinkiin perustetaan yksi Yhdistyneiden kansakuntien hankepalveluiden toimistoista. Tämä kyseinen toimisto on YK:n vaikuttavuussijoitusohjelman toimisto, joka keskittyy erityisesti saavuttamaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet kehitysmaissa. Ohjelman pääpainopiste on muun muassa uusiutuvan energian, edullisen asumisen ja terveyden infrastruktuurihankkeissa.

Yhtäältä toimiston perustaminen tukee suomalaisyritysten yhteistyömahdollisuuksia, kun UNOPSilla on toimisto nyt myös Suomessa. Ilmeisesti Helsinkiin perustettavan toimiston keskiössä ovat kestävä kehityksen tavoitteet, ne samat tavoitteet, jotka ohjaavat myös Suomen hallituksen kehitysyhteistyötä. Siksi ”ilmeisesti Helsinkiin”, että muistan, että jossain vaiheessa keskusteluissa oli myös Otaniemi vaihtoehtona.

Suomella on myös entuudestaan osaamista vaikuttavuussijoittamisesta ja innovaatioista, joten toimiston perustaminen juuri Suomeen ei ole sattumaa. Laajemmassa kuvassa on erittäin hienoa, että Suomen ja YK:n suhde kehittyy ja tiivistyy. Toimiston myötä Suomeen saapuu osaamista, ainakin noin kymmenen työntekijän verran. Olemme kuitenkin huomattavasti jäljessä YK-suhteiden lähentymisessä verrattuna muihin Pohjoismaihin. Esimerkiksi Tanskassa on 11 YK-järjestöä läsnä, joissa on yhteensä noin 1 500 työntekijää. Tanskan oman arvion mukaan YK:n läsnäolo tuottaa kansantaloudelle noin 200 miljoonaa euroa, puhumattakaan henkilöstön kulutuksesta Kööpenhaminassa.

Osaavan ja pienen maan, kuten Suomen, kannattaa tarjota tätä tietotaitoa YK- ja muiden multilateraalitoimijoiden käyttöön. Rahallisten panosten lisäksi voimme tukea kehitystä-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

voitteiden toteutumista nimenomaan tällä osaamisella, jota meillä on. Edustaja Savola mainitsi täällä ruuan ja metsän. Lisäisin erityisesti koulutussektorin tähän, ei nyt nimenomaan tähän UNOPSiin liittyen, mutta vahvemmin jatkossa eri YK-toimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Viedään siis myös meidän henkilöosaamista.

15.44 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Kun ministeri on nyt paikalla, niin ensinnäkin kiitokset siitä, että UNOPS tänne sijoittuu. Se on äärimmäisen hyvä asia.

Oikeastaan, hiukan niin kuin edustaja Savolakin, kysyisin: mikä nyt on se konkreettinen hyöty sitten meidän pk-sektorille ja koulutussektorille, kuinka pääsemme nytten mahdollisesti kiinni näihin tiettyihin arvoketjuihin, mitä ministerikin mainitsi? Ja oikeastaan kysymys on vielä siitä, että missä muissa maissa olisi UNOPSin kautta semmoisia hyviä malleja, joita tällä hetkellä jo UNOPS ja tietty maa tekee, että voimmeko me sieltä oppia sitten, että ei lähdetä ihan alusta tekemään? Jos niitä hyviä malleja ympäri maailmaa löytyy, niin varmasti kannattaa sieltä ottaa myös oppia matkaan.

15.45 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä kysymyksistä ja kommentteista. Voisin ehkä lähteä liikkeelle siitä, että tietysti kaiken kaikkiaan Suomen pitää parantaa aiemmasta, kun katsotaan YK:n kansainvälisiä hankintoja. UNOPShan on vain yksi osa laajaa kansainvälistä kokonaisuutta, jossa tietysti Yhdysvallat, New York näyttelevät isoa, isoa roolia ja sitten tietysti Euroopassa tähän mennessä niin Geneve kuin Kööpenhaminakin. Nyt on kysymys tietysti siitä ilouutisesta, että Suomi ensimmäistä kertaa saa UNOPSin toimintoja Suomeen.

Mutta ensin ehkä tähän henkilöstöön. Kysyttiin, kuinka paljon suomalaisia tullaan palkkaamaan toimistoon. UNOPSin Suomen-toimistoon otetaan alkuvaiheessa 10—20 työntekijää. Tässä vaiheessa täytyy myös kiittää Helsingin kaupunkia. Meillä on ollut erinomainen yhteistyö Helsingin kaupungin kanssa siinä, kun olemme hahmotelleet tätä kokonaisuutta, tiloja, fasiliteetteja, infraa ylipäätänsä, ja yhdessä olemme tätä työtä tehneet. Tämä 10—20 työntekijää määränä saattaa vielä tästäkin nousta, koska sopimusta allekirjoitettaessa ei ollut vielä tiedossa, että UNOPS tulee sijoittamaan Suomeen myös innovaatioyksikkönsä, mikä tullee nostamaan Suomeen siirtyvien tai rekrytoitavien virkamiesten lukumäärää. Suomalaisten osuutta heistä ei voi ennakolta määritellä. Yleensä kansainvälisen järjestön toimipaikassa on merkittävä määrä kyseisen sijaintimaan kansalaisia, kuten tiedämme. UNOPSille on asetettu yleinen tavoite siitä, että kohdemaan operaatiossa tulisi olla 65 prosenttia kohdemaan kansalaisia. YK palkkaa kuitenkin ensisijaisesti osaamisen perusteella.

Arvoisa puhemies! Sitten ylipäätään kansainvälisiin arvoketjuihin, hankintoihin ja suomalaisen innovaatio-osaamisen tai suomalaisen liiketoiminnan mahdollisuuksiin. Edustajat Savola ja Wallinheimo aivan oikein kysyivät sitä, miten suomalaiset pk-yritykset tai suomalainen innovaatiotoiminta kaiken kaikkiaan voivat paremmin ja tulevat liimautumaan kansainväliseen liiketoimintaan. Tämähän on ihan hallitusohjelmassakin kirjoitettu, että Suomen tulee kiinnittyä, liimautua, paremmin kansainvälisiin arvoketjuihin ja nähdä se kysyntä. Tämä on erittäin iso kysymys. Nyt ei puhuta vain UNOPSista tai YK:sta vaan ihan koko Suomen tulevaisuudesta ja kilpailukyvystä. Tähän liittyvät tietysti painopisteet, kuten totesin, terveys, energia, asuminen UNOPSin puolelta, mutta on ihan selvää, että nyt on myös syytä katsoa suomalaista innovaatiojärjestelmää kaiken kaikkiaan. Koulutus, kou-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

lutusosaaminen, siihen liittyvä vienti — varmasti sellainen kokonaisuus, että siitä löytyy viетävää. Täytyy myös sitten toki katsoa YK:n arvoketjuja kaiken kaikkiaan.

Me tulemme ulkoministeriössä — ja palaan tähän myöhemmin — panostamaan nyt entistä enemmän hankintaosaamiseen niin siellä kohdemaassa eli tässä tapauksessa, kun YK:sta puhutaan, Yhdysvalloissa, New Yorkissa, jonka kautta globaalisti toimitaan, mutta myös Euroopassa ja kansainvälisesti. Kysytte esimerkkiä: Tanska. Tanska osaa paketoida, Tanska osaa konseptoida. Sen me tiedämme, mutta myös YK:ssa se näkyy, että Tanska on hankinnoissa onnistunut. Osasyys on varmasti se, että Kööpenhaminassa on ollut UNOPS ja YK. Nyt se on meillä, nyt meillä on tilaisuus yhdessä YK:n ja UNOPSin kanssa sitä tehdä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden valtiovarainministeriön hallinnonalan erityislaeissa olevien viittausten muuttamiseksi viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin

Hallituksen esitys HE 55/2019 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

6. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisen jatkamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2019 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 4/2019 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 4/2019 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorokierrosta ei ole. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

15.50 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaisesti selonteon Suomen osallistumisen jatkamisesta Irakin OIR-operaatiossa noin 80 sotilaalla vuonna 2020.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Ulkoasiainvaliokunta on kuullut asiantuntijoita ja hyväksynyt asiaan liittyvän mietinnön. Lisäksi puolustusvaliokunta antoi valiokunnalle tästä lausunnon. Ulkoasiainvaliokunta piti selontekomenettelyä perusteltuna ottaen huomioon, ettei operaatiolla ole selkeää YK-mandaattia ja kyseessä on korkean riskin operaatio. Käsitellessään Suomen jatkamista OIR-operaatioissa ulkoasiainvaliokunta perehtyi laajasti Irakin tämänhetkiseen tilanteeseen. Valiokunta arvioi, että maan turvallisuustilanne on hauras ja altis nopeille muutoksille. Irakin hyökkäys Syyriaan ja Yhdysvaltojen ja Iranin kiristyneet suhteet vaikuttavat koko alueen vakauteen. Myös Isisin uhka on edelleen todellinen, ja se kykenee toteuttamaan terrori-iskuja.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisissa korostettiin sitä, että Irak tarvitsee edelleen tukea niin turvallisuusjoukkojensa kehittämiseksi kuin kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan vakauttamiseksi ja jälleenrakentamiseksi. Valiokunta sai selvityksen eri keinoista, joilla Suomi osallistuu tähän tehtävään. Valiokunta piti tarpeellisena avata uudelleen Suomen Bagdadin suurlähetystö. Edustuston avaaminen voi osaltaan edistää paluu- ja palautusjärjestelyjen aikaansaamista kielteisen lainvoimaisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden osalta. Tätä valiokunta piti tärkeänä.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta perehtyi asiaa käsitellessään myös tarkoin OIR-operaation toimintaan. Valiokunta piti tärkeänä sitä, että operaatioissa koulutetaan joukkoja, jotka vahvistavat Irakin sisäistä koheesiota. Suomen kouluttajaosasto ja koulutustapa ovat saaneet operaatioissa hyvää palautetta.

Valiokunta kävi myös läpi operaatioon osallistumisen riskejä. Operaatioalueen olosuhteet saattavat muuttua nopeastikin, ja Irakin turvallisuustilanne on edelleen huono ja arvaamaton. Vaikka Irakin turvallisuusjoukot ovat vapauttaneet maan alueet Isisin hallinnasta, on terrori-iskujen uhka koko maassa jatkuva. Irakin kansalliset sekä kansainväliset turvallisuusviranomaiset käyttävät edelleen voimatoimia Irakin alueella toimivia terroristiorganisaatioita vastaan. Irakissa on taisteluiden aikana kylvetty paljon miinoja ja räjähteitä, joita ei ole kaikkia raivattu pois. Myös pitkään jatkuneet Kurdistanin itsenäisyyspyrkimykset sekä Turkin sotatoimet Syyriassa vaikuttavat alueen turvallisuustilanteeseen. Tähän asti Suomen Puolustusvoimat on suorittanut operaatioissa joukkojensa omasuojan takaamisesta kiitettävällä tavalla. Valiokunta korosti tämän olevan myös jatkossa erityisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä kirjatuin ja nyt selostetuin perustein ulkoasiainvaliokunta pitää perusteltuna, että Suomi jatkaa osallistumistaan OIR-operaatioissa.

15.54 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta ovat käsitelleet tätä selontekoa. Otan tästä joitakin kohtia. Ensimmäkin molemmat valiokunnat pitävät tarpeellisena, että operaatiota jatketaan noin 80 sotilaan voimin Irakissa. Tehtävään kuuluu koulutusta, humanitaarista apua, miinanraivausta ja tämän tyyppisiä asioita, jotka mahdollistavat edellä mainitut asiat. Operaatioon osallistuu noin 31 maata. Suomi ei ole Pohjoismaista yksin, siellä on mukana myös Ruotsi, Norja ja Tanska. Kaikkiaan 6 500 sotilasta on siinä mukana.

Niin kuin valiokunnan puheenjohtaja tässä totesi, turvallisuustilanteen arvioidaan kohteneen, mutta on selvää, että se on edelleen erittäin hauras ja vaarallinenkin.

Sitten huomioita: Suomi avaa suurlähetystön Irakin Bagdadissa marraskuussa. Mietinnön mukaan lähetystön avaamisella pyritään tiivistämään laaja-alaisesti yhteistyötä Irakin kanssa koskien sekä kauppaa mutta, kuten myös mietintö sanoo, myös näitä palautusyh-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

teistyötä helpottavien järjestelyjen aikaansaamista. Mietinnön mukaan näiden järjestelyjen toteuttaminen on helpompaa, kun meillä on lähetystö siellä.

Tuki ja apu Irakille on aiheellista, ja niin kuin on todettu, Irak on luonnonvaroiltaan rikas maa. Meillä on pitkä historia Irakin kanssa menestyksekkäistä kaupoista, ja toivottavaa on, että myös tulevaisuudessa asiat ovat sillä mallilla, että kauppaa voidaan hyvin jatkaa.

Tuesta olen sitä mieltä, on se sitten EU-tukea EU-maiden sisällä tai tämän tyyppistä operaatiotukea, että siihen pitää sisältyä jonkinlainen vastikkeellisuus. Avun saajan pitää sitoutua esimerkiksi EU:ssa oikeusvaltioperiaatteeseen, ja tässä Irakin tapauksessa pitäisikin aivan välttämättömänä, että Irakin hallinto sitoutuu siihen, että Suomessa olevia irakilaisia voidaan omaan isänmaahansa palauttaa. Irakin hallinnon tehtävä on ottaa heidät vastaan.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä nostan esiin tämän turvallisuustilanteen. Sanoin tuossa aikaisemmin, että noin 80 sotilasta jatkaa tässä operaatiossa. Sekä ulkoasiainvaliokunta että puolustusvaliokunta kiinnittävät huomiota siihen, että operaatiossa palvelevien suomalaissotilaiden turvallisuuteen kohdistuu uhkia myös kotimaassa, siis Suomessa, sen jälkeen, kun sotilaat ovat palanneet sieltä tehtävän jälkeen omaan kotimaahansa. Tämä on aika järeästi sanottu: siis ihminen, joka menee toiseen maahan auttamaan, pistää oman henkensä ja terveytensä siinä yhteydessä vaaralle alttiiksi, ja sen jälkeen, kun hän palaa kotimaahansa Suomeen, heihin voi kohdistua turvallisuusuuhkia. Sekä puolustusvaliokunta että ulkoasiainvaliokunta kiinnittävät siihen huomiota. Yritin tätä vähän tässä valiokunnan jäseniltäkin kysellä, että mitä tällä kirjauksella tarkoitetaan: Tuleeko se uhka miltä suunnalta? Kuinka vakava uhka se on? Onko esimerkkitapauksia jo ollut? Sitä ei sen enempää avattu, mutta meillä on tietysti eduskunnassa valiokuntia, joilla on laajat tietojensaantioikeudet, että kyllä sekin tieto tarvittaessa voidaan saada ainakin valiokunnan käyttöön. Mutta minä pidän tätä erittäin ikävänä, erittäin huolestuttavana piirteenä ja ymmärrän tietysti, että näissä julkisissa asiakirjoissa ei välttämättä voi avata enempää sitä, mikä uhkan sisältö ja vakavuusaste on ja onko siitä jo esimerkkejä.

Sitten lopuksi — no, oikeastaan tässä olivat ne pääasiat, jotka halusinkin sanoa. — Kiitän puheenvuorosta.

16.00 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Voisin hallituksen puolesta käyttää puheenvuoron vielä tähän kokonaisuuteen ja kiittää ulkoasiainvaliokuntaa mietinnöstä sekä puolustusvaliokuntaa lausunnosta, joissa on esitetty arvokkaita näkemyksiä koskien Suomen osallistumisen jatkamista turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa osana kansainvälisen Isisin vastaisen koalition OIR-operaatiota.

Kansainvälisen koalition pääseminen tavoitteisiin Irakissa Isisin vastaisessa taistelussa on ollut odotettua nopeampaa, ja OIR-operaatio on siirtynyt viimeiseen, neljälteen vaiheeseen, jonka tavoitteena on turvallisuustilanteen normalisointi maassa. Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan, että vaikka Isisin hallussa ei enää ole maa-alueita, mikä on vakauttanut Irakin turvallisuustilannetta, on turvallisuustilanne kokonaisuudessaan kuitenkin edelleen epävakaa ja alueellisia eroja on paljon. Maassa on edelleen myös Isisin kannattajia, ja järjestö kykenee toteuttamaan terrori-iskuja Irakissa. Myös alueellinen turvallisuustilanne on jännitteinen, kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan. Osaltaan tähän vaikuttaa Koillis-Syyrian tilanne sekä Iranin ja Yhdysvaltain välisten jännitteiden kasvu, mikä heijastuu alueelle.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Isis muodostaa valitettavasti edelleen uhan myös kansainväliselle turvallisuudelle. Järjestö on toteuttanut iskuja eri puolilla maailmaa, erityisesti Aasiassa, myös tänä vuonna. Lisäksi järjestöllä on aktiivisesti toimivia soluja eri puolilla Afrikkaa, erityisesti Pohjois-Afrikassa ja Sahelin alueella. Koillis-Syyrian tilanne voi osaltaan muuttaa uhka-arviota nopeastikin, mikäli vangittuna olevia Isis-taistelijoita pääsee vapauteen. On myös mahdollista, että Isis hyödyntää vallitsevaa tilannetta omien päämääriensä edistämiseen tai epäjärjestyksen luomiseen. Isisin vastaisessa taistelussa Syyrian tilanteen kehittyminen ja maan turvallisuustilanteen vakauttaminen on oleellinen tekijä.

Irakin turvallisuustilanteen kohentuminen ja yhteiskunnan kehittyminen jatkossa riippuu oleellisesti maan hallituksen kyvystä puuttua tyytymättömyyttä herättäneisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin: korruptioon, hallinnon toimintaan, talouteen ja työttömyyteen sekä eri väestöryhmien väliseen tasa-arvoon. Irakissa viime viikkoina nähdyt laajat mielenosoitukset ovat osoitus kansan tyytymättömyydestä. Irakin hallituksella on edessään mittava työ, joka edellyttää ongelmien juurisyihin puuttumista. Toimia tarvitaan ripeästi.

Vaikka Isisin aiheuttama uhka Irakissa on heikentynyt, tarvitsee Irak edelleen laajalaista ja pitkäjänteistä tukea maan turvallisuustilanteen vakauttamiseksi ja normalisoimiseksi. Tukea tarvitaan edelleen niin turvallisuusjoukkojen kouluttamisessa kuin kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan vakauttamiseksi ja jälleenrakentamiseksi, mitä valiokunnan mietinnössään korostetaan. Suomen tuki Irakille on kokonaisvaltaista. Sotilaallisen kriisinhallinnan ohella Suomi tukee Irakia siviilikriisinhallinnan, jälleenrakentamisen, miinanraivaustuen ja valmisteilla olevan koulutusyhteistyön muodossa. Samalla vastuuta asetetaan enenevässä määrin Irakin kansallisille viranomaisille.

Suurlähetystön avaaminen Bagdadiin marraskuussa 2019 parantaa osaltaan keskusteluyhteyttä ja yhteydenpitoa Irakin viranomaisiin sekä mahdollisuuksia Irakin ja alueen kehityskulkujen seurantaan. Suurlähetystön läsnäolo auttaa myös suomalaisia yrityksiä pääsemään mukaan Irakin jälleenrakennukseen ja hyödyntämään avautuvia taloudellisia mahdollisuuksia. Läsnäolo Bagdadissa voi myös osaltaan auttaa paluu- ja palautusyhteistyötä helpottavien järjestelyjen aikaansaamista Irakin kanssa, mihin ulkoasiainvaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota.

Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää mietinnössään huomiota myös operaatioissa toimivien suomalaisten turvallisuuteen. Ääriryhmien toiminta Irakissa kohdistuu ensisijaisesti šiialaista väestöä ja Irakin turvallisuusjoukkoja vastaan, mutta myös koalition joukot voivat olla iskujen kohteena. Operaation turvallisuustilannetta seurataan jatkuvasti, ja puolustusvoimat on varautunut turvallisuustilanteen nopeisiin muutoksiin. Tämä pätee myös Irakin ajankohtaiseen sisäiseen tilanteeseen. Toistaiseksi koulutustoiminta OIR-operaation puitteissa jatkuu normaalisti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä: Isisin vastaisessa koalitiossa on tällä hetkellä 81 jäsentä. On tärkeää, kuten valiokunnan mietinnössään todetaan, että Suomi on mukana toiminnassa kansainvälisessä rintamassa terrorismia vastaan ja tuo toimintaan oman osaamisensa ja panoksensa. Laaja kansainvälinen yhteistyö ja kokonaisvaltainen lähestymistapa edistävät niin Lähi-idän alueellista kuin kansainvälistä vakautta ja turvallisuutta. On odotettavissa, että koalition toiminta tulee muuttumaan lähivuosina ja huomiota tullaan enenevässä määrin kiinnittämään Isisin aiheuttamaan uhkaan maailmanlaajuisesti, mukaan lukien Afrikassa ja Aasiassa. Tällä hetkellä Suomi osallistuu sotilaallisen toiminnan lisäksi koalition jälleenrakennus-, viestintä- ja vierastaistelijatyöryhmien työhön.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

16.05 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Keskustan ryhmä korostaa kolmea asiaa. Ne ovat turvallisuus, turvallisuus ja turvallisuus.

Ensinnäkin turvallisuus siitä lähtökohdasta, että kun osallistumme tähän kriisinhallinta-tehtävään, se edesauttaa turvallisuustilanteen parantamista Irakissa ja se edesauttaa sitä, että pystymme taistelemaan terroristijärjestö Isistä vastaan kansainvälisesti. Suomalaisethan eivät ole itse taistelemassa siellä, vaan ovat kouluttamassa: kouluttamassa näitä peshmerga-joukkoja mutta myöskin Irakin kansallisia joukkoja. Tämä on se, mitä Suomi pystyy tarjoamaan, ja tämä on se, mihin meillä myöskin on antaa osaamista.

Toinen turvallisuuteen liittyvä tekijä on tietysti se, että meillä suomalaiset sotilaat ovat hyvin turvattuina. Kuten ministeri esitteli ja kertoi, niin meidän sotilaamme ovat parhailla mahdollisilla kimpasuilla ja kampsuilla siellä mukana ja turvallisuustekijöistä huolehditaan — eli varusteista huolehditaan. Viimeisen päälle olevat varusteet on oltava, ja tästä onkin pidettävä suuri huoli, että näin on myös jatkossa, ja on hyvä, että ministeri tämän vahvisti.

Kolmantena, tietysti luonnollisena turvallisuuteen liittyvänä tekijänä on se, että me pystymme saamaan myös meidän omaan kansalliseen suorituskykyymme kokemusta, me pystymme saamaan parannusta, ja tämä on mielestäni tärkeä asia. Kun osallistumme kriisinhallintatehtäviin, siinä täytyy myös katsoa aina sitä kansallista näkökulmaa, mikä meillä Suomesta on, ja muun muassa joukkojen johtamisesta, ylläpidosta ja operoinnista tässä monikansallisessa ympäristössä, näistä tehtävistä saadaan nyt hyvin kokemusta. Suomihan on ollut tässä operaatioissa jo aikaisemmin, eli tällä päätöksellä päätetään sitä jatkaa noin 80 sotilaan voimin. Sen lisäksi on siviilikriisinhallintaa, ja panostamme siihen turvallisuuteen myös muuta kautta. Ja lähetystö, joka nyt avataan Bagdadiin, edesauttaa myöskin sitä, että saamme pidettyä sen keskusteluyhteyden sinne paikallisen maan viranomaisiin paremmin, saamme edistettyä sitä, että näitä palautussopimuksia saadaan järjestettyä Irakiin helpommin ja niitä neuvotteluyhteyksiä avattua, mutta saamme ennen kaikkea sitä tilannetta siellä vakautettua ja saamme oikeata tilannekuvaa tänne reaaliaikaisesti.

Keskustan ryhmä — kuten ulkoasiainvaliokunnassa olemme toimineetkin — olemme yksimielisesti, luonnollisesti, tämän esityksen takana.

16.08 **Hussein al-Tae sd:** Arvoisa puhemies! Haluaisin ensinnäkin korjata pienen lapsuksen, joka tuli edustaja Niikolta. Hän sanoi vahingossa, että Irak on hyökännyt Syyriaan. Irak ei ole hyökännyt Syyriaan, vaan Turkki on hyökännyt Syyriaan. Eli tämä pieni korjaus.

Sitten itse tähän operaatioon liittyen tässä on puhuttu vastikkeellisuudesta, että kun annetaan Irakille tämmöistä tukea, niin siitä pitäisi saada vastikkeena takaisin pakkopalautussopimuksen mahdollistavan keskustelun aikaansaamista, niin että se sopimus todella syntyi. Tässä vastikkeellisuus on pieni ongelma, koska tässä sotilasoperaatioissa ei voi kuvitella antavansa tukea, jos se on vastikkeellista — se ei silloin ole tukea. Silloin se on jotakin muuta. Se on kauppatavaraa. Tämä minun oman näkemykseni mukaan aiheuttaa sitten näille tuen toimittajille, eli erityisesti meidän kouluttajille eli sotilaille, vaikeampia työolosuhteita tässä tapauksessa.

Sitten toisekseen siitä vastikkeellisuudesta on pakko sanoa myös tämä: Me jo saamme siitä aika suurta vastiketta. Ensinnäkin me olemme kytköksissä nytten tämmöiseen kansainväliseen terrorismin vastaiseen koalitioon, mitä kautta me saamme todella paljon ymmärrystä ja yhteistyötä terrorismin torjunnassa. Toiseksi me koulutamme omia sotilaitamme tämmöiseen uudenaikaiseen sodankäyntiin, joka on kuitenkin meidän osaamisen ja oman

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

puolustuksenkin kannalta hyvin merkittävää, varsinkin kun ajatellaan, miten sotilaalliset muutokset voivat tulevaisuudessa kulkea enemmän tämmöisen hybridisodankäynnin mahdollisuuksiin ja muihin. Sitten kolmas asia, jonka me tästä saamme, on se, että me olemme siellä paalupaikalla katsomassa, miten terrorismin luonne muuttuu. Tämä on myöskin meidän oman turvallisuuden kannalta erittäin merkittävää, puhumattakaan transatlanttisista suhteista, joka hyöty on myöskin valtava tässä suhteessa.

Eli se vastike on jo sisällytetty, se vastike on jo siellä olemassa ja se hyöty on jo selkeästi siellä olemassa, ja näin ollen tätä ei pidä omasta mielestäni ehdollistaa sille, miten nämä pakkopalautussopimukset tähän saadaan. Koen sen olevan pyyntönä populistinen ja kenties tämän itse operaation kannalta haitallinen, ja sen minun mielestäni pitäisi loppua.

Sitten hyvin lyhyesti sanon: Se, että sinne avataan suurlähetystö jälleen, nyt toivottavasti marraskuussa, on hyvä merkki. Toivon todella, että tämän viikon perjantain mielenosoitukset, jotka alkavat jälleen, eivät tule vaikeuttamaan tätä yhteistyötä tulevaisuudessa. Irakiin nyt povataan todella suuria mielenosoituksia, jotka saattavat sitten jatkua pitkään ja aiheuttaa todella paljon vaikeuksia, mutta toivottavasti eivät aiheuta, ja näin ollen voitaisiin myöskin tämän lähetystön myötä Suomen yhteistyötä Irakin kanssa tiivistää kohti parempaa bisnestä, erityisesti Suomelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Täällä heräsi pientä halukkuutta debattiin.

16.11 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja al-Tae nyt kuunteli puolella korvalla, koska mainitsin näin, että Irakin turvallisuusjoukot ovat vapautaneet maan alueet Isisin hallinnasta ja terrori-iskujen uhka on koko maassa kuitenkin jatkuva edelleen. Sitten toisekseen mainitsin myös sen, että pitkään jatkuneet Kurdistanin itsenäisyyspyrkimykset sekä Turkin sotatoimet Syyriassa vaikuttavat alueen turvallisuustilanteeseen. Elikkä näin mainitsin, en maininnut mitään millään muulla tavalla.

Mitä tulee tähän niin sanottuun pakkopalautuskeskusteluun tai näitten laittomasti Suomessa olevien irakilaiden turvapaikanhakijoiden palaamiseen Irakiin, niin jo viime vaalikaudella on alkanut tämä neuvottelu Suomen hallituksen ja Irakin välillä siitä, millä me saisimme tehostettua näiden henkilöiden palaamista sinne, koska Irak ei tällä hetkellä suostu tämmöiseen hyvään yhteistyöhön, niin että henkilöt sinne otettaisiin vastaan. Siinä mielessä tämä lähetystö voi edesauttaa sitä.

Mutta kun sain tämän puheenvuoron, kysyn ministeriltä vielä, että kun me [Puhemies koputtaa] olemme kirjanneet tähän, että jos poliittinen tilanne muuttuu nopeasti, niin silloin arvioidaan uudelleen Suomen [Puhemies koputtaa] läsnäolon tarpeellisuus siellä: onko teillä tästä mitään arviota, kuinka pahaksi tilanteen pitää muuttua?

16.13 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puolustusministeri tuli paikalle, niin kysyn suoraan: Miten te näette tämän sekä ulkoasiainvaliokunnan että puolustusvaliokunnan kirjauksen, jossa sanotaan, että on kiinnitettävä huomiota suomalaissotilaiden turvallisuuteen kohdistuviin mahdollisiin uhkiin kotimaassa, siis Suomessa, siinä tilanteessa, kun he ovat tehtävänsä siellä suorittaneet ja kotiutuneet Suomeen? Mistä siinä on kysymys, kuka uhkaa? Onko siellä... No, jätän sen teidän tulkittavaksenne. Onko tästä esimerkkejä, ja kuinka vakavana sitä pitää pitää? Ilmeisen vakavana, koska molemmat valiokunnat sen ovat halunneet nostaa.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Tähän vastikkeellisuuteen: Ei se minullekaan mikään helppo ja mieleinen aihe ole. Tietysti se vastikkeellisuus voitaisiin poistaa, jos Irakin hallinto suhtautuisi myötämielisemmin palautussopimuksen tekemiseen ja kantaisi siinä mielessä suurempaa vastuuta ja tehtäisiin jonkinlainen järjestely ja aikataulu ja tiekartta, miten se asia hoidetaan [Puhemies koputtaa] pois päiväjärjestyksestä.

16.14 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös itseäni jäi hiukan huolettamaan tämä, minkä edustaja Kiuru nosti esille, että todellakin molemmat valiokunnat näin sanoivat, että OIR-operaatioissa palvelevan suomalaissotilaan turvallisuuteen kohdistuviin mahdollisiin uhkiin kotimaassa tulee suhtautua vakavasti. Mielestäni tämä on aika kova sanoma, ja tämän suhteen haluaisinkin ministeriltä tähän nyt hiukan kättä pidempää, mitä tämä uhka tarkoittaa.

16.14 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilman muuta kotimaassa olevien ja tänne palaavien sotilaiden ja heidän perheidensä turvallisuudesta pitää pitää huolta. Se on päivänselvä asia.

Kaiken kaikkiaan se, että me pystymme osallistumaan tällaisiin operaatioihin yleisen asevelvollisuuden, reserviläisten kautta muodostetuilla joukoilla, on kyllä kiistatta meidän suomalaisten vahvuus. Se, että me pystymme koko ikäluokan kartoittamaan ja sieltä saamaan ne parhaat osaajat tämän tyypisiin tehtäviin, on muuten iso asia meillä Suomessa, ja se, että täälläkin operaatioissa on useita reserviläisiä, jotka ovat saaneet myöskin siviilielämän puolelta kokemuksia, joita voivat tässä hyödyntää. Nämä ovat valtavan isoja tekijöitä. Tämä on meidän vahvuutemme, josta meidän pitää ehdottomasti pitää kiinni myöskin jatkossa.

16.16 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liittyen näihin pakkopalautussopimukseen on myös todettava tässä samaan hengenvetoon, että meillähän on nyt mahdollisesti sellainen tilanne, että Euroopan unioni on solminut sopimuksen Irakin kanssa jälleenasuttaa Syyrian alueella olevien Isis-leirien asukkeja Irakin puolelle, mikä voisi johtaa siihen, että kantasuomalaisia ja muita Suomen kansalaisia mahdollisesti siirtyisi tai olisi jo Irakin vankiloissa tutkintavankeudessa tai muuten tuomittuina. Näistä meillä ei ole tarkkaa tietoa.

Näissä palautussopimuksissa ja erilaisissa sopimuksissa voi käydä niin, että Irak sitten rupeaa neuvottelemaan eri maiden, muun muassa Suomen, kanssa siitä, miten näitä Isis-taistelijoita voitaisiin siirtää takaisin omiin kotimaihinsa. Sen vuoksi olisin hirveän varovainen nyt siinä, miten näistä sopimuksista puhutaan ja miten laajoja ne sitten loppujen lopuksi ovat. [Puhemies koputtaa] Jättäisinkin sitten puolustusministerille ja muille ministerille näitä asioita harkintaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt puolustusministeri Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.17 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Tässä tuli pari kysymystä. Valiokunnan puheenjohtaja Niikko kysyi, kuinka pahaksi tilanteen pitää muuttua, jotta Suomen osallistumista ruvetaan arvioimaan uudelleen. Tilannetta seurataan tietysti jatkuvasti, ja totta kai haluamme varmistaa sen, että vaikka olosuhteet ovat vaativat, suomalais-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

set kriisinhallintajoukot pystyvät hoitamaan tehtävää sillä tavalla, että sinkkiarkuissa sieltä ei palata mutta samalla tunnistaen, että aina sekin riski on olemassa näissä operaatioissa. Historiassahan näitäkin tilanteita valitettavasti on ollut. Sitä on vaikea konkreettisesti sanoa, mutta totta kai tätä seurataan erittäin huolellisesti.

Oikeastaan samaan tematiikkaan liittyvät nämä edustajien Kiuru ja Wallinheimo kysymykset myöskin suomalaissotilaiden turvallisuudesta kotimaassa. On niin, että Isis-kytkenöistä epäiltyjä henkilöitä oleilee myös Suomessa. Supo heitä seuraa, supo heitä valvoo. Ainakin teoriassa uhkaa voi muodostua, ja siksi esimerkiksi henkilötietokysymyksiin kiinnitetään huomiota. Valiokunnilla on tarkempi tieto näistä asioista. Kyllä ilman muuta haluamme turvata suomalaisten kriisinhallintajoukkojen, rauhanturvaajien turvallisuuden niin operaatioissa maailmalla kuin Suomessakin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja mennään puhujalistaan. Edustaja Ovaska.

16.18 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan mietinnössä nousee tämä paluu- ja palautusyhteistyö esiin, mutta ehkä se on kuitenkin sellainen asia, johon ei tässä vaiheessa kannata niinkään kiinnittää huomiota, vaan tähän varsinaiseen asiaan, mistä puhutaan, eli tähän koko operaatioon ja ennen kaikkea siihen, millä me pystymme torjumaan Isisin ja millä me pystymme sitä vaikutusvaltaa karsimaan, niin kuin näissä tämän operaation alkuperäisissä tavoitteissa on ollut ennen kaikkea Isisin tuhoaminen. Mutta kylähän me tiedämme, että tämä tilanne on vaikeutunut entisestään viime viikkojen tapahtumien myötä. Tämä mietintö ja myöskin ne asiantuntijakuulemiset, mitä on valiokunnassa suoritettu, taisivat olla jo ennen niitä varsinaisia lähialueen tapahtumia Turkissa ja Syyriassa, joten myöskään osaltaan kaikkeen ei ole voitu ottaa kantaa. Mutta kyllä meidän on huomioitava se koko lähialue ja se poliittinen epävakaus, se, mitä siellä nyt tulee tapahtumaan ja millä tavalla se tulee osaltaan myöskin vaikuttamaan näihin operaatioihin Irakissa. On väijäämättä selvää, että niillä on jonkinlainen vaikutus näihin. Ja ennen kaikkea — ikävä sanoa, Yhdysvallathan tässä on kuitenkin merkittävä toimija, suuri joukko amerikkalaisia tuolla — tärkeää on se, että voimme luottaa jatkossakin amerikkalaisiin ja siihen kumppanuuteen, mitä he siellä toteuttavat. Siitä, mitä kävi Turkin ja Syyrian osalta, tuli yhtäkkiä USA:n sisäpolitiikkaa — USA:n sisäpolitiikka alkoi osaltaan määrittelemään, mitä kurdialueella tapahtuu. Siis olennaista on, voimmeko jatkossakin luottaa siihen, että USA:n sisäpoliittinen tilanne ei vaikuttaisi näihin tapahtumiin, ja myöskin se, että ollaan osaltaan sitten koalitiona, joukkona, toimimassa tällaisissakin tehtävissä, kuten nyt kriisinhallinnan ja muissa koulutustehtävissä. Sitä, kuinka kauan täällä tullaan toimimaan, on hyvin vaikea sanoa, mutta itse tietysti toivon, että niin pitkään, että näissä tavoitteissa onnistutaan, mitä näille operaatioille on asetettu.

On puhuttu paljon myös siitä, että miksi tänne mennään tai mitä Suomi saa. Mielestäni edustaja al-Tae hyvin kuvasi juuri sitä osaamista ja tätä kokonaisen kriisin torjumista, ja osaltamme kuulumme siihen joukkoon, joka täällä on mukana toimimassa, niin että varmasti myös sitä kautta tulee hyötyä. Itse haluan nähdä sen, että Suomi on entistä aktiivisempi toimija ja kumppani tällaisessa työssä ja näissä tehtävissä, niin kriisinhallinnan osalta kuin terrorismin osalta.

Mutta lopuksi vielä korostaisin, arvoisa puhemies, sitä, että kun poliittinen tilanne on tuolla alueella edelleenkin hyvin epävakaa ja varmasti tulee sellaisena osaltaan valitetta-

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

vasti pysymään, niin silloin tämän koalition ja siihen kuuluvien maiden on entisestään parannettava yhteistyötä, jotta pystymme vastaamaan Isisin vastaiseen uhkaan.

16.21 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! On syytä antaa kiitokset ulkoasiainvaliokunnalle hyvästä ja tasapainoisesta mietinnöstä. Perusteet jatkaa Suomen osallistumista turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön Irakissa ovat edelleen olemassa ja jopa korostuneet Lähi-idän tilanteen kiristyessä. Vaivalla ja pitkäjänteisesti rakennettua pohjaa erityisesti Isis-terrorismin kitkemiseksi ja Irakin tilanteen vakauttamiseksi pitää jatkaa tässäkin tilanteessa. Toki meidän pitää olla myös valppaana ja alueen turvallisuuskehitystä pitää seurata tarkasti, kuten puolustusministeri sanoi. On myös syytä kiinnittää erityistä huomiota koulutusyhteistyötä tekevien suomalaisten sotilaiden turvallisuuteen, aivan kuten muun muassa puolustusvaliokunta on tuonut omassa lausunnossaan esille.

Irakin turvallisuustilanne vaihtelee paljon alueittain ja on altis nopeille muutoksille. Nyt on kriittisesti seurattava sitä, miten Turkin hyökkäys Syyriaan vaikuttaa Irakin kurdi-alueen turvallisuuteen, mukaan lukien Isisin aktiivisuuteen alueella. Siksi koulutusyhteistyössä on tärkeää omaksua sellaisia toimintamalleja, jotka minimoivat turvallisuusriskit suomalaisjoukkoja kohtaan. On myös päivänselvää, että OIR-operaatioissa palvelevien suomalaissotilaiden turvallisuuteen kohdistuviin mahdollisiin uhkiin kotimaassa tulee suhtautua erittäin vakavasti.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin myös niin, että Irakin yhteiskunnan vakauttamiseen tarvitaan lisäksi muitakin välineitä. Tässä suhteessa päätös suurlähetystön avaamisesta Irakiin on järkevä päätös. Taloussuhteiden ja kaupan lisäämisen kautta Suomi voi vauhdittaa Irakin yhteiskunnan kehittymistä muun muassa meillä olevan koulutusosaamisen kautta. Se voi myös osaltaan auttaa paluu- ja palautusyhteistyötä helpottavien järjestelyiden aikaansaamista Irakin kanssa. Toimivan ja konkreettisen palautussopimuksen solmimisen pitää olla tämän hallituksen prioriteetti. Toisaalta lähetystön avaaminen tulee nähdä myös eräänlaisena muistutuksena irakilaisille tulevien vuosien painopisteistä. Vastuu Irakin yhteiskunnan perusedellytysten luomisesta ja kehittämisestä ei ole muilla kuin irakilaisilla itsellään, ja tähän työhön on ryhdyttävä välittömästi. Pysyvä kansainvälinen tuki ei ole vaihtoehto, vaikka sille juuri tässä tilanteessa ei tunnu olevan muita vaihtoehtoja.

16.24 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos puolustusministeri Kaikkoselle vastauksesta. Kysyin siis, mikä suomalaisia sotilaita Suomessa uhkaa, kun he ovat tehtävästään palanneet, ja vastasitte, että Suomessa voi olla henkilöitä, joilla on Isis-yhteyksiä, ja he saattavat olla potentiaalinen uhka suomalaisille sotilaille. Sanoitte myös, että supo heitä valvoo.

Nyt kysyn teiltä, kun olemme saaneet uuden tiedustelulainsäädäntöpaketin voimaan, miten näette, että tämä uusi tiedustelulainsäädäntö antaa viranomaisille Suomessa työkaluja — esimerkiksi tässä kyseisessä tapauksessa — varmistaa, että suomalaisten sotilaiden turvallisuus kotimaassa on turvattu, ja miten tämä supon valvonta toimii — niin pitkälle kuin sitä nyt julkisesti voitte käsitellä tässä yhteydessä.

16.25 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Tässä operaatiossahan Suomen on tietysti tarkoitus osallistua tähän yhteiseen terrorismiin, mukaan lukien Isisin, vastaiseen toimintaan, ja tämä oli lähtötilanne, että saadaan vakautettua Irakin alue, jotta he voivat itse turvallisuustilanteen parannuttua ottaa maan haltuun, ja sitten myös päästään eteenpäin siinä, että

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

monet pakolaisetkin voivat palata omille alueilleen, mukaan lukien myös ne turvapaikanhakijat, jotka ovat vaeltaneet sieltä ympäri Eurooppaa.

Tässä jäi vielä mainitsematta se, että valiokuntahan piti hyvänä sitä, että hallitus on suunnitellut asettavansa parlamentaarisen komitean kriisinhallintapolitiikan kehittämiseksi. On erittäin tervetullutta, että koko eduskunta pääsee yhdessä pohtimaan niitä näkökulmia luodessaan kokonaisvaltaisen, vaalikausien yli menevän kriisinhallinnan tavoitelinjauksen. Tässä me voimme ottaa sitten kantaa siihen, millä resursseilla me menemme minnekin, riittävätkö ne resurssit ja mitkä ne riskimäärät ovat, mitä me otamme. Tällainen yhteinen, läpi vaalikausien ylittyvä parlamentaarinen yhteistyö eduskunnassa on erittäin tervetullutta, koska tällä sitä pitkäjänteisyyttä ja semmoista hyvää työskentelytapaa tässä eduskunnassa lisätään. Tämä myös sitouttaa silloin kaikki puolueet saman tavoitteen ääreen, kun on yhdessä päästy tutustumaan yksityiskohtaisesti niihin toimintatapoihin, miten kukin ministeriö tämän osalta toimii. — Kiitos.

16.27 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Olisin tässä edustaja al-Taeen jutusta ottanut sellaisen, että puhutaan, että ei saisi olla vastikkeellista. Tavallaan sen ei tarvitsisi olla mielestäni vastikkeellista, mutta ainakin itse haaveilen, että olisi oikeudenmukaisuutta, koska tilanne on se, että tällä hetkellä Irak tavallaan tässä järjestelmässä ei kohtele meitä hyvin yhteistyökumppaneina, koska he eivät halua ottaa vastaan oman maan kansalaisia, ja minä näen enemmän sen huolen tässä asiassa. Vaikkemme koplaisi vastikkeelliseksi tätä meidän apuamme sinne, niin se on taas, jopa näin voisi sanoa, hyvän tavan vastaista, että maa, jolle annetaan apua, ei hoida itse sitten sitä omaa tonttiaan siinä. Jos vielä puhutaan jopa näin, että aika paljon pitäisi näiden ihmisten, ketkä täältä sitten ovat takaisinpäin menossa, jopa olla sen alan ammattilaisia, niin minä toivoisin, että Irak suhtautuisi tähän asiaan niin kuin sen oikeastaan kuuluisi — ihan oikeudenmukaisuuden vuoksi.

16.28 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä oikeudenmukaisuudesta edustaja Laakson kanssa. Olisi ollut oikeudenmukaista, jos Suomi ei olisi osallistunut 90-luvun alussa niihin mittaviin pakotteisiin, joita YK aikoinaan Irakille langetti — jopa hehkulamput kuuluivat näihin pakotelistoihin. Ne johtivat siihen, että hyvin merkittävä osa Irakin lapsista kärsi suuresta puutteesta, joka näkyy tänä päivänä myös Irakin kehityksessä. On valitettavaa, että Suomi aikoinaan oli osa tätä pakotejärjestelmää YK:n kautta, ja tämän myötä on se niin epäoikeudenmukaista, että niin moni irakilainen on joutunut sellaiseen tilanteeseen, että on joutunut jättämään kotinsa — pääasiallisesti siksi, että Irak itse on epäonnistunut palvelemaan omia kansalaisiaan, mutta myös siksi, että kansainvälinen yhteisö ei osannut poistaa Saddam Husseinia [Puhemies koputtaa] oikealla tavalla. Tässä epäoikeudenmukaisuuskeskustelussa voitaisiin viettää koko loppuilta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja takaisin puhujalistaan, edustaja Rantanen.

16.29 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Olen vähän hämmentynyt edustaja al-Taeen puheenvuorosta, josta saattoi päätellä, että suomalaiset ovat jotakin velkaa Irakille ja näin ollen ei sopisi olla minkäänlaisia vastavuoroisia sopimuksia. Se kuulostaa vähän oudolta.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Itse pidän tärkeänä, että tämmöisissä sopimuksissa — niin kuin edustaja Ovaska täällä sanoi, että mitä Suomi tästä saa — luonnollisesti Suomen täytyy pohtia, mitä se näistä sopimuksista saa, ja sellaisia sopimuksia ja rahallisia avustuksia ei pidä tehdä, joista ei jotakin itsekin saa, koska meillä ei varmasti pienenä maana aivan siihenkään ole varaa.

Mutta haluaisin ehkä ministeriltä kysyä nyt tästä suurlähetystön avaamisesta Bagdadiin. Varmasti on hyviä ajatuksia tässä mietinnössä, mutta onko arvioitu sitä riskiä, että jos lähetystö ryhtyy kirjoittamaan viisumeja isommalti sieltä ja sitten niillä tullaan Suomeen, jonka jälkeen haetaan turvapaikkaa Suomesta — sehän nyt on ollut nyt tämän vuoden nou-seva trendi muualtakin päin maailmaa.

16.30 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja nosti esiin tämän kriisinhallinnan parlamentaarisen valmistelun, ja tämä on kyllä hyvin aiheellinen asia nostaa esiin, koska kriisinhallintaoperaatiot meillä menevät aina yli vaalikausien. Hallitukset vaihtuvat, kriisinhallintaoperaatiot säilyvät. Siihen, että meillä olisi vähän pidemmän tähtäimen näkymä siitä, mihin Suomen kannattaa osallistua ja mikä on tehokasta, mikä on vaikuttavaa, on syytä löytää tässä talossa yhteisymmärrys ja se näkemys.

Meistähän on sanottu, että Suomi on kokoaan suurempi maailmalla näissä kriisinhallintatehtävissä, ja me olemme sitä olleet ja olemme varmasti vieläkin. Suurimmat ja vaikuttavimmat operaatiot tietysti ovat tämän Irakin operaation lisäksi Afganistanin Resolute Support -operaatio ja Libanonin UNIFIL. Sen lisäksi on näitä pienempiä operaatioita muun muassa Malissa, Libanonissa, UNTSO, operaatio Sophia ja niin edelleen.

Mutta, herra ministeri, te vierailitte viime viikolla Libanonissa tapaamassa suomalaisia rauhanturvaajia ja keskustelemassa näistä ajankohtaisista asioista. Voisitteko kuvailla hieman tätä käyntiä, tätä Suomen vaikuttavuutta näissä rauhanturvaamistehtävissä? Oikeastaan kysyisin teiltä myöskin sitä, kuinka te näette pitkän tähtäimen kehittymisen näissä meidän kriisinhallintatehtävissämme. Mitkä ovat ne painopisteet, joihin Suomen kannattaa satsata? Me olemme nyt useassa operaatiossa mukana — onko kenties hieman vähemmän operaatioita, enemmän panostusta, vai onko se lipun näyttäminen mahdollisimman useassa operaatiossa se Suomen vahvuus?

Kaiken kaikkiaan kriisinhallinnassa mukanaolo meillä Suomessa on tärkeää, se parantaa meidän kansallista turvallisuuttamme, tuo sitä suorituskyvyn osaamista meille itsellemme, ja sitten kansainvälisesti me pystymme oman panoksemme antamaan tämän turvallisuustilanteen kehittämiseksi.

16.33 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Tämä vastikkeellisuus kun nousee esiin, niin minä haluan vielä omalta osaltani tarkentaa sitä, että en ajattele sillä tavalla kuin edustaja Laakson puheenvuorosta tuli ilmi, että osallistumme kansainväliseen kriisinhallintaan ja terrorismin torjuntaan vain, jos voidaan käydä ikään kuin kauppaa vaikka pakolaisilla tai turvapaikanhakijoilla. Ei, minulle se vastikkeellisuus on sitä, että osallistutaan kriisinhallintaoperaatioihin, jotta osaltamme me saamme osaamista ja koulutusta ja osaltamme pystymme juuri tekemään sitä, mitä edustaja Savolakin sanoi, olemaan osaltaan suurempi toimija tuolla. Mutta on tietysti tärkeätä, niin kuin Rantanen minun mielestäni kuvasi hyvin sitä, että kokonaisuutta arvioidaan, mutta ei pitäisi lähteä taas liiaksi asettamaan näitä siihen vaakakuppiin. Ministeriltä kysyisin: eikö kuitenkin osallistuminen tällaisiin operaatioihin osaltaan edistä sitä, että ihmiset eivät lähde pakoon sieltä kotimaastaan pakenemaan esimerkiksi Isisiä?

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

16.34 **Petri Huru ps:** Herra puhemies! Ottaisin kantaa tähän edustaja Kiurun esille nostamaan asiaan — tai monen muunkin esille ottamaan asiaan — eli uhkaan kotimaassa. Kun herra ministeri mainitsi tästä, että Isis-kytköksiset henkilöt saattavat aiheuttaa uhkaa, niin eikö heidät olisi syytä ottaa silloin säilöön? Mikä on ministerin kanta tai hallituksen kanta tähän, onko supon suorittama seuranta riittävä toimenpide teidän mielestänne? Ja sitten vielä tähän, kun kriisinhallintaveteraanit kotiutuvat alueelta: Millä tavalla tässä operaatiossa hoidetaan jälkihuolto? Onko sitä mitenkään korostettu?

16.35 **Hussein al-Tae sd:** Arvoisa puhemies! Haluaisin jatkaa näitä hyviä puheenvuoroja, jotka ovat edustajakollegoilta tulleet. Siihen perään haluaisin sanoa, että se vastikkeellisuus on jo itse siinä operaatiossa, eli suomalaiset saavat erittäin hyvää kokemusta tätä kautta, ovat osana terrorisminvastaista koalitiota, jota kautta me pystymme sieltä käsin myöskin tekemään tehostetumpaa toimintaa. Eli kun esimerkiksi Turkin operaatiossa Syyrian puolella se alue, se dynamiikka muuttuu, Isiksen toimintaluonne muuttuu, niin me olemme nyt siellä katsomassa, miten nämä muuttuvat ja miten me voimme suojella sitten kotimaata paremmin.

Sitten tässä on myöskin se, että Yhdysvallathan on pyytänyt Suomen tähän operaatioon mukaan, eli tämä on suhdetoimintaa myöskin, ja tässä vastikkeellisuus on monipuolisesti jo saatu. Sen vuoksi minusta on jotenkin hieman vastenmielistä, että me puhumme myöskin näistä ihmisistä eli pakolaisista sellaisena kauppatavarana, että heidät tulisi tätä myöten pystyä lähettämään paremmin takaisin, kerta tuemme Irakin sotilaiden koulutusta Isiksen vastaisessa toiminnassa.

Ehkä sitten neljäntenä vastikkeellisena asiana, jonka minä tässä näen, näen sen, että Irakkhan on nyt taistellut terrorismia vastaan, ja siellä on kuolleita kymmeniätuhansia tätä myöten. Sinne on mennyt myöskin suomalaisia Isis-taistelijoita taistelemaan, heitäkin vastaan on taisteltu siellä. Eikö Irak ole jo tässä maksanut kovan hinnan tästä operaatiosta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Puolustusministeri Kaikkonen.

16.37 **Puolustusministeri Antti Kaikkonen:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Tässä tuli vielä joitakin kysymyksiä, ja pyrin niihin vielä vastaamaan. Todettakoon, että tämä kokonaisuus nyt itse asiassa ensisijaisesti on ulkoministeri Haaviston heiniä, mutta koetan paikkailla, ja toki tämä puolustushallintoakin liippaa, että ei siinä mitään.

Edustaja Kiuru kysyi tiedustelulainsäädännön merkityksestä, ja suhteessa esittämämme kysymyksen: Kyllä, se tuo uusia työkaluja myös terrorismin vastaisessa taistelussa. Puhutaan sitten kotimaasta tai laajemmin, se on merkityksellinen myös tässä asiassa, ja sanoisin, että on kyllä erittäin arvokasta, että meillä on nyt vuosien työn jälkeen nykyaikainen ja tämän päivän haasteisiin vastaava tiedustelulainsäädäntö. Se parantaa kyllä suomalaisten turvallisuutta.

Edustaja Rantanen kysyi tästä viisumikysymyksestä liittyen Bagdadin suurlähetystöön. No se kyllä, sanon ihan suoraan, kuuluu enemmän sitten ulko- ja sisäministerien tonteille, että parempi suunnata kysymys sinne vaikkapa kyselytunnilla tai muussa yhteydessä. En yritäkään vastata siihen.

Samoin sisäministerin tontilla on edustaja Hurun kysymys vaarallisten henkilöitten säilöön ottamisesta. Käsitykseni kyllä on, että jos on aito ja vakuuttava huoli turvallisuudesta,

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

kyllä silloin meidän viranomaiset toimivat tässä maassa. Jälkihuoltokysymys on hyvä. Siihen kiinnitetään huomiota.

Edustaja Ovaska kysyi, eikö Suomen kriisinhallintaosallistuminen ylipäättään edistä sitä, että noilla alueella voidaan elämistä jatkaa, ja eikö se olisi osaltaan vähentämässä pakolaisuutta. Kyllähän se näin on, että sikäli kuin saadaan alueita vakautettua levottomilla alueilla, kuten Lähi-idässä, Afrikassa ja muualla, niin kyllähän se tietysti osaltaan luo edellytyksiä siihen, että paine pakolaisuuteen pienenee.

Vielä edustaja Savola kysyi tästä kriisinhallinnasta. Totta, olin Libanonissa viime viikolla. Täytyy sanoa, hyvät edustajat, että kyllä suomalaiset rauhanturvaajat tekevät maailmalla hyvää ja tärkeää työtä. Libanonissa on oltu jo 40 vuotta. Näyttää siltä, että tarve ei ihan heti sieltä valitettavasti poistu. Meillä on nykyinen osallistuminen on sovittu vuoden 2020 loppuun saakka ja tulevan talven aikana täytyy sitten linjata, jatketaanko siellä ja jos jatketaan, niin millä tavalla jatketaan. Palataan tähän asiaan sitten kun se asia tulee ajankohtaiseksi. Mutta oli kyllä hienoa nähdä suomalaisia miehiä ja naisia siellä tekemässä hyvällä motivaatiolla tärkeää työtä jännitteisissä olosuhteissa. Meidän malli perustuu hyvin pitkälle reserviin, ja tuottaahan se aivan erinomaisen joukon sinne. Näin sen ammatillisista, mistä kaikista tuo meidän noin 200 rauhanturvaajan joukko koostuu, ja siellä on metallimiestä ja autonkorjaajaa ja hitsaria ja rakennusmiestä ja kokkia ja maisteria. Se kirjo on hyvin monipuolinen, mikä siellä on, ja hyvin monipuolinen osaaminen samalla. Se on vahvempi osaamiskokonaisuus kuin mitä mikään palkka-armeija voisi taata. Eli voidaan kyllä hyvin olla ylpeitä siitä työstä, mitä suomalaiset tekevät siellä, ja sitä pitkäjänteistä työtä, mitä vuosikymmeniä on tehty, paikalliset myös arvostavat. Eli paikalliset kyllä arvostavat Libanonissa ja muuallakin suomalaisia rauhanturvaajia, ja se edesauttaa sitten tekemään sitä työtä noissa olosuhteissa.

Meillä tulee linjattavaksi sitten se kriisinhallinnan kokonaisuus myöhemmin. Tarkoitus on, että parlamentaarinen komitea ryhtyy tätä asiaa pohtimaan ja tekee linjauksen siitä sitten. Siinä tulee esiin esimerkiksi juuri se kysymys, minkä, edustaja Savola, esititte, että kumpi on parempi, se, että ollaan monessa paikassa ehkä vähän pienemmällä joukoilla lippua näyttämässä, vai onko parempi keskittyä joihinkin vähän vahvemmalla osallistumisella. Meillä on kokonaisvahvuus, mikä maailmalla on, on pienentynyt niistä suurimmista vuosista, mitä oli. Juuri tuo Libanonin UNIFIL-operaatio on kaikista suurin noin 200:lla, mutta myös tämä OIR-operaatio, mistä tänään keskustellaan, on merkittävä. Afganistan on, ja sitten on pienempiä joukkoja vielä. Mutta tämä kokonaisuus on tavoitteena parlamentaarisesti linjata.

Arvoisa puhemies! Vielä viimeisenä sanon, että nämä ovat sentyyppisiä kysymyksiä, että on arvokasta, että me koko eduskuntana täällä haemme yhteistä linjaa näihin, ja on hienoa, että puolustusvaliokunta ja ulkoasiainvaliokunta ovat yksimieliset linjaukset näistä asioista löytäneet. — Kiitän tästä keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen VNS 1/2019 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisen strategisen kumppanuussopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 17/2019 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 3/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 3/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Niikko.

Keskustelu

16.42 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvostettu puhemies! Kyseessä on Japanin ja EU:n välinen strateginen kumppanuussopimus. Strateginen kumppanuussopimus EU:n ja Japanin välillä ei ole koskaan ollut vahvempi. Se perustuu demokratialle ja ihmisoikeuksien jaettuihin arvoihin sekä sitoutumiseemme avoimuuteen, yhteistyöhön ja reiluun kauppaan. Myös Suomen kahdenväliset suhteet Japaniin ovat hyvät, ja presidentti Niinistö onkin tällä hetkellä Japanissa seuraamassa keisari Naruhiton kruunajaisia.

Euroopan unionin ja Japanin suhteiden pohjana ovat vuonna 1991 annettu yhteinen julistus sekä vuonna 2001 hyväksytty kymmenvuotinen toimintasuunnitelma. EU:n turvallisuusstrategiassa Japani tunnustetaan yhdeksi EU:n strategisista kumppaneista. Euroopan unionin neuvosto valtuutti komission marraskuussa 2012 neuvottelemaan strategisen kumppanuussopimuksen aikaansaamisesta Japanin kanssa. Neuvottelut käynnistyivät vuonna 2013. Neuvottelujen tuloksena syntynyt sopimus on laaja-alainen yhteistyösopimus, jossa osapuolina ovat EU ja sen jäsenvaltiot sekä Japani.

Valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että EU:n strategisten kumppanuuksien sisältö ja merkitys ovat osittain epäselviä ja että jatkossa käsitettä olisi hyvä täsmentää EU:ssa ja tarkastella johdonmukaisemmin.

Arvion mukaan sopimus tehostaa merkittävästi EU:n ja Japanin välistä yhteistyötä eri sektoreilla ja mahdollistaa yhä laajemman vuoropuhelun Japanin kanssa. Sopimus kuvastaa EU:n ja Japanin yhteisiä arvoja, ja sen tavoitteena on vahvistaa kumppanuutta useilla politiikan aloilla, joihin kuuluvat muun muassa ihmisoikeudet ja perusvapaudet, demokratia, kansainvälinen rauha ja turvallisuus, tehokas monenkeskisyys ja kestävä kehitys.

Kumppanuussopimus sisältää EU:n kolmansien maiden kanssa solmimien sopimusten poliittiset vakiolausekkeet koskien demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja joukkotuhouksien leviämisen estämistä. Nämä asiat on määritelty sopimuksen oleelliseksi osaksi. Jos näitä osia rikotaan, voi se johtaa neuvottelu- tai jopa sanktiomenettelyyn.

Sopimuksen osapuolilla on viime kädessä yksipuolinen oikeus päättää sopimuksen määräysten soveltamisen keskeyttämisestä. Sopimus määrää sekakomitean perustamisesta. Komitea koostuu sopimuksen osapuolten jäsenistä, joidenka tehtävänä on koordinoita kumppanuutta, päättää uusista yhteistyöalueista, seurata sopimuksen toimeenpanoa ja ratkaista sopimukseen liittyvät kiistatilanteet.

Arvoisa puhemies! Rinnakkain kumppanuussopimuksen kanssa neuvotteluja käytiin EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisestä taloudellisesta kumppanuussopimuksesta

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

ta, niin kutsutusta EPA-sopimuksesta, jonka kanssa strateginen kumppanuussopimus muodostaa institutionaalisen kokonaisuuden. EPA-sopimus astui voimaan helmikuussa 2019.

EPA-sopimusta voidaan pitää merkittävänä. EPA-sopimuksen myötä syntyi vapaakauppa-alue, jolla asuu 630 miljoonaa ihmistä. Japani on yksi maailman suurimmista kuluttajamarkkinoista ja Kiinan jälkeen EU:n ja Suomen suurin kauppakumppani Aasiassa. Tässä yhteydessä on tärkeää muistaa, että EU saattaa loppuun investointisuojaan ja investointirii-toja koskevat neuvottelut Japanin kanssa.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Arvoisa puhemies! Loppuyhteenvetona totean, että ulkoasiainvaliokunta piti asiaa käsitellessään tärkeänä sitä, että EU vahvistaa suhteitaan Japanin kanssa. Japani on EU:lle luonteva kumppani monissa kysymyksissä niin kahdenvälisesti kuin monenvälisessäkin yhteistyössä.

Ulkoasiainvaliokunta esittää mietinnön mukaisesti, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 17/2019 vp tarkoitetun strategisen kumppanuussopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan sekä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

16.47 Jouni Ovaska kesk: Puhemies! Tässä valiokunnan puheenjohtaja hienosti avasikin valiokunnan ajatuksia ja sitä, mitä tähän kumppanuussopimukseen liittyy. Ehkä keskeisimpänä tässä on juuri se, että ne arvot ja se ajattelumaailma, mitä niin Suomessa, Japanissa kuin EU:ssa yleisestikin ajatellaan, ja se, miten kaupan pitäisi pohjautua ennen kaikkea sääntöpohjaiselle järjestelmälle ja vapaalle kaupalle, niin sitä tässä koetetaan vahvistaa osaltaan näitten eri sopimusten myötä, eli sitä, millä tavalla me pystymme kehittämään sitä vuoropuhelua ja tiedonvaihtoa osaltamme.

Haluaisin myöskin, että pystytään sitä poliittista vuoropuhelua myöskin tiivistämään niin Suomen, EU:n kuin Japanin välillä, koska maailmantilanne on epävakaa. Aiemmassa pykälässä viittasin Yhdysvaltoihin. Uskon osaltaan, että EU hakee ja tiivistää suhteitaan myös Aasian suuntaan entistä enemmän ja että se parantaa myöskin niin Suomen kuin Euroopan unionin asemaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 17/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 2/2019 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan joko hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

Keskustelu

16.49 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä siis aikaistetaan alun perin ensi vuodelle tarkoitettun peruspalveluiden kertaluontoisen 237 miljoonan euron valtionosuuden maksatusta tälle vuodelle. Esitys on sinänsä oikea, ja talousahdingossa kamppailevat kunnat siitä jonkin verran hyötyvät, joskaan esitys ei niille tuo lisärahaa tämä ja ensi vuosi kokonaisuutena huomioon ottaen. Kuntakentän velka uhkaa kasvaa lähivuosina 20 miljardista eurosta noin 30 miljardiin euroon, elleivät kunnat onnistu taloutensa tasapainottamisessa.

Arvoisa puhemies! Kunnilla on tietenkin oma ensisijainen vastuunsa taloutensa saamisessa kuntoon, mutta samalla on syytä todeta, että kunnat eivät läheskään aina ole saaneet valtiolta täysimittaista korvausta niille määrättyjen lakisäätteisten tehtävien täyttämiseen. Kuntaliitto onkin usein ja aiheesta huomauttanut, että esimerkiksi kasvaneesta tilantarpeesta aiheutuneisiin menoihin ei ole lainsäätäjän taholta arvioitu oikein näitä kustannuksia. Kehotankin, että Rinteen hallitus kiinnittää tähän asiaan erityisen tarkkaa huomiota, ettei kuntakentän nykyinen ahdinko pahene enää entisestään. Asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomionsa myös siihen, että monet hallituksen tilapäisiksi tarkoittamat menolisäykset voivat jäädä pysyviksi menoiksi kunnissa.

Arvoisa puhemies! Suurta epätietoisuutta kuntakentällä aiheuttaa erityisesti sote-uudistus, jonka suuntaviivat ovat edelleen varsin avoimia. Viime viikolla kävimme täällä eduskunnassa laajan keskustelun kuntien sote-palveluiden ulkoistusten ja investointien rajoitustulain jatkamisesta aina vuoden 2025 loppuun asti. Se on erittäin pitkä aika, ja mikäli tämä laki tällaisena hyväksytään, se tulisi olemaan voimassa jopa lähes vuosikymmenen ajan. Kunnissa esiintyy luonnollisesti mahdollisen sote-uudistuksen odottelun vuoksi suurta hämmennystä myös niiden tulopohjan muuttumisesta ja riittävyydestä. Tilanne on tältäkin osin erittäin vakava eikä voi jatkua tällaisenaan pitkään. Kehotankin hallitusta ottamaan kuntien taloustilanteen aiempaa selkeämmin huomioon tulevia uudistuksia ja lakiesityksiä tänne eduskuntaan tuodessaan.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 30/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2018

Kertomus K 9/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 2/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.10.2019 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 7/2019 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 4/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.10.2019 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2019 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 28/2019 vp
Lisätalousarvioaloite LTA 10/2019 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 5/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 23.10.2019 pidettävään täysistuntoon.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että lisätalousarvioehdotuksen ainoassa käsittelyssä noudatetaan seuraavaa menettelytapaa:

Edustajan, joka aikoo ehdottaa muutoksia valtiovarainvaliokunnan mietintöön, on jätettävä muutosehdotuksensa keskuskansliaan. Muutosehdotukset on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 23.10.2019 kello 14.

Asian käsittely alkaa keskiviikkona 23.10.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi puhemies voi myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Äänestykset toimitetaan perjantaina 25.10.2019 kello 13 pidettävän täysistunnon yksityiskohtaisessa käsittelyssä. Äänestyksen pohjana on edustajille jaettava äänestysvihko, johon on koottu ja numeroitu kaikki määräaikaan mennessä jätetyt muutosehdotukset. Puhemies myöntää puheenvuoron ehdotuksen tekemistä varten ja kannatuspuheenvuoro käytetään välittömästi ehdotuksen tekemisen jälkeen. Edustaja voi tehdä kerralla kaikki ehdotuksensa. Ehdotusta tehdessä pelkkä muutosehdotuksen numeroon viittaaminen riittää. Puheenvuoropainiketta ei ole tarpeen käyttää. Kun kaikki ehdotukset ja kannatukset on tehty, ehdotuksista äänestetään äänestysvihkon mukaisessa järjestyksessä.

Siltä osin kuin lisätalousarvioehdotukseen ei ole ehdotettu muutoksia, se katsotaan hyväksytyksi valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena.

Menettelytapa hyväksyttiin.

Mietintö pantiin pöydälle 23.10.2019 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 54/2019 vp

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 23.10.2019 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi: